

Slovenski Meščan

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani. — Izhaja vsako soboto zvečer. — Dopisi naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina do konca leta 5 K. Posamezne številke 10 vin. Oglasi: za enkrat 12 vin., za dvakrat 10 vin., za trikrat in večkrat 8 vin. za enostopno petit-vrsto.

Meščanska politika in volilna reforma.

Po naših mestih in trgih se mnogo politizira. Na dnevnem redu gostilniških pogovorov je vedno več ali manj naš strankarski boj, naša domača politika. Mogočnejše pa vzkipe valovi politične strasti samo ob volitvah in se po navadi poležejo, brž ko so volitve končane. Tako je bilo tudi ob zadnjih deželnozborskih volitvah. S kupom votlih besed je stopila v boj narodno-napredna stranka in ga vodila z brezobzirnim terorizmom. Za „napredne ideje“, za „svobodomiselnost“, so pravili, da gredo v boj. A njih svobodomiselnost obstoja v tem, da skušajo uničiti vsakogar, ki misli svobodno, protiliberalno. V Postojni so ti svobodnjaki izdali parolo, da mora, kdor je njihov, voliti z odprtim listkom. O kandidatu v Škofji Loki so ti svobodomisleci raztrosili dan pred volitvijo lažnjive vesti, da bi zbegali volilce. O glavarju Deteli so vedeli natanko, da bo izvoljen od veleposestva, če propade v mestih. Dan za dnevom smo čitali, da obstoji nemško-klerikalna zveza. Zato so pa tembolj zazijali tisti, ki so tem manevrom verjeli, ko so vrgli zastopniki S. L. S. grofa Barbota iz deželnega šolskega sveta, kamor je zlezal pred 6 leti ravno vsled nemško-liberalne zveze. Na vsej črti se je bil torej boj za svobodomiselnost — v znamenju laži in terorizma.

Drugo geslo liberalne stranke je bilo: mesta si ne dajo vzeti svojih pravic. Zahtevali so mogočno, da se odpravijo privilegiji veleposestva. A ti junaki, ki so prej nastopali tako bobneče za pravice mest, prosijo sedaj prav ponižno S. L. S., naj se vendar uda za tako volilno reformo, da ne bo še enkrat volitev v mestih. Pozabili so popolnoma na boj proti privilegijem veleposestva in so prav tako tudi zadovoljni, da ostane še nadalje tako krivično sestavljeni volilni okraj Ribnica-Kočevje.

Kaj poreče k takemu početju liberalne stranke naše meščanstvo? Ali ne uvidi njega treznomisleca večina, da narodno-napredni stranki v vsem volilnem boju ni bilo za drugo, kakor za ohranitev par mandatov? In da postane, ko pride volilna reforma, liberalna stranka brezpomembna, potisnjena v kot opozicije, ki bo dosegla za mesta le to, kar ji bo dovolila večina S. L. S.?

Meščanstvo je danes že prepričano, da se koristi obrtnikov in trgovcev ne krijejo s tem, kar hočejo voditelji liberalne stranke. Liberalna politika hoče ohraniti sedanjí volilni red in sedaujo razdelitev volilnih okrajev v mestni kuriji. Zakaj ti ljudje vedó dobro, da izgube najmanj tri mandate, če se volitve ponove. Korist mest pa zahteva, da se razširi volilna pravica v demokratičnem zmislu. Ne rabimo splošne kurije, ampak volilni okraji naj se primerneje razdele in vpelje splošna in enaka volilna pravica. S tem odpade nasprotje med kmečkimi in mestnimi interesi in ž njim medsebojno hujskanje.

Da je razdelitev sedanjih volilnih okrajev nena ravna in krivična, je jasno. Krivica je, da zastopa Ribnico, ker voli s Kočevjem, nemški poslanec. Tržič voli z oddaljenim Kamnikom in ne z bližnjim Kranjem. Lepa vrsta trgov in industrijalni kraji, kakor Jesenice, pa volijo v kmetški skupini. Krivično razdelitev, ki jo je povzročil nekdanji Schmerling, da bi zatrl slovenski življenjski in ohranil nadvlado nemštva, naj popravi nova volilna reforma. To zahteva korist meščanstva, trgovcev in obrtnikov. Naj ne odločuje več liberalna, strankarska politika, ampak meščanska politika!

Varstvo otrok.

Avstrijski narodi praznujejo letos 60 letni jubilej vlade svojega cesarja. Kakor že prej ob takih jubilejih je izrazil naš vladar tudi tokrat željo, naj bi narodi ne praznovali tega dne s hrupnimi veseljami, ampak s čini ljubezni do bližnjega in sicer naj bi se storilo največ — za zapuščeno in zanemarjeno mladino. V zmislu te vladarjeve želje vidimo, kako se ustanavljajo po vseh sodnih okrajih društva za varstvo otrok. Ne bo torej odveč, ako izpregovorimo kratko o pomenu in namenih teh društev.

Kako je potrebno, da začnemo skrbeti za zanemarjeno mladino, nam najbolj pričajo številke. Samo na Kranjskem je bilo v enem letu (od 1. julija 1904 do 30. junija 1905) kaznovanih 20 otrok, starih manj kakor 14 let, največ zaradi tatvine in težkih telesnih poškodb. Otrok do 18 let starih pa je bilo kaznovanih zaradi zločinov 97 (zaradi tatvine, nenravnosti in telesnih poškodb), zaradi prestopkov pa celó 694. Zločini mladine se sploh silno množe,

tako da jih danes v Avstriji izmed 100 kaznovanih 23 še ni starih 20 let.

Odkod ta izprijenost, ki da že sedaj misliti in odpira pogled v še žalostnejšo bodočnost?

Mnogo mladine je zanemarjene vsled prirojenih bolezni, zlasti vsled slaboumnosti in božjasti. Po navadi pa je kriva izprijenosti okolica, v kateri vzrastejo otroci. Najbolj žalostne so te razmere med velikomestnim delavstvom. Oče in mati gresta za kruhom in otroci, prepuščeni samim sebi, se navadijo kmalu hoditi svojo pot — v lastno pogubo. Poleg tega je ravno pri delavskih otrocih pogosto hrana in obleka pomanjkljiva. Zato se navadijo kmalu, iskati drugod, česar nimajo doma, se navadijo krasti. Sploh je dokazano, da med revnim prebivalstvom umrje največ dojenčev, ker živita mati in dete v pomanjkanju. In če tak otrok tudi doraste, ostane slaboten vse življenje.

Drug smrten sovražnik mladine je pijanost. Resničen je izrek modrega Grka, da so otroci pijancev zopet pijanci. Kako vpliva prezgodno uživanje opojnih pijač na mladino, kaže mesto Pariz, kjer štejejo, odkar se sme prosto prodajati absint, štirikrat več mladostnih samomorilcev.

Revščina staršev je dostikrat vzrok, da se otroci pokvari in zaidejo v hudodelstva. Najslabše se godi pač v tem oziru nezakonskim otrokom, ki jih dajejo brezvestne matere pogosto v rejo ženskam, ki jih znajo hitro spraviti s sveta, sebi v korist in materam v veselje. Pa tudi po takozvanih boljših hišah se greši neizmerno pri vzgoji otrok. So starši, ki jim je obrt in kupčija desetkrat več mar kakor vzgoja otrok. Z žalostjo spoznavajo, ko je že prepozno, kako so grešili s svojo malomarnostjo nad svojim zarodom.

Mnogo mladine se tudi izpridi, ker si mora iskati prezgodaj kruha v obrtu ali kot posli v privatnih hišah ali gostilnah. Občevanje z odraslimi povzroča, da taki otroci prehitro dozore in začno po svoje živeti.

Kaj se da storiti za mladino, ki je zapuščena ali že izprijena? O tem vprašanju se je že mnogo pisalo in govorilo, zlasti na velikem shodu, ki se je vršil lansko leto na Dunaju.

Za slaboumne in vsled bolezni zaostale otroke ustanavljajo drugod pomožne šole. Tako se otroci, ki pri nas presede pogosto 6 let brez uspeha v šoli, vendar le nekaj nauče. Pri nas smatrajo take reve starši in učitelji samo za veliko nadlogo, dočim bi s potrpežljivostjo se jim le še dalo vsaj deloma pomagati.

Ko so snežinke padale...

Spisal Josip Premk.

Stala je ob oknu, ki je bilo vse rošno, in je zrla na cesto belo, sneženo, kjer so hodili ljudje hitrih korakov in zardelih nosov. V sobici je bilo prijetno: v peči je gorelo in toplota se je širila blagodejno, božajoče...

Lepo je tako ob gorki peči in zreti vun v divji ples snežink, ki se vrte in pode v zraku v čudnih kolobarjih... Pa Milena ni bila nič kaj zadovoljna. Bog ve, kaj ji je tako težkega leglo v srce, da je zrla tja skozi okno zamišljena in otožna...

Mlada je bila še Milena: mehkih, nekoliko obledelih lic in dolgih, svilenoresastih trepalnic, pod katerimi se je svetlikalo dvoje mirnih, črnih oči.

Matere ni imela več; umrla ji je že pred petimi leti, očeta ni poznala — bila je nezakonska. Stanovala je pri stricu, hudomušnem starcu, ki je smrdel vsak večer po žganju in bi že davno umrl sredi ceste, da ni imel tako skrbne žene, kot je bila njena teta, ki je umela delati tako umetno blazine in nočne pokrivače.

Že pet let je stanovala Milena pri stricu, bratu svoje matere, in nič hudega se ji ni zgodilo še nikdar, samo sedaj, po petih letih ji je bilo usojeno, da je prišel greh njene matere tudi nad njo...

Zato je zrla na ulico zamišljena in otožna... kot da pričakuje željno nekoga, komur bi podarila vso svojo dušo — da bi šel ž njo in jo zaklenil v dno svojega srca... A menda ga ni bilo, ker odstopila je od okna in se ozrla preplašena tja v kot, kjer se je pravkar nekaj zgenilo in se zakremžilo kakor na jok...

V zibelki je ležalo dete, majhno; ljubko in začudeno je zrl po sobi, kot da se čudi vsem tem stvarim, ki jih je zagledalo šele pred nekaj dnevi...

Milena je sedla poleg zibke, zazrla se je v malo, okroglo lice, nato pa se je sklonila nad detece in dvoje debelih solz je kanilo na snežnobelo blaznico...

Lepa je bila Milena in dve leti sta se ljubila z odvetniškim koncipientom Zoranom.

Nekoč je prišel mimo okna, ozrl se je notri, bogve zakaj, in tedaj je odnesel seboj njeno srce.

Bil je visok, in kadar je govoril, se je zdelo Mileni, da zvone nekje tam za hribom v miloglobokem tonu, in oči je imel velike, žareče.

Nikdar še ni imela fanta, tudi mislila ni mnogo nato, ko pa jo je prvič pobožal Zoran, mu je sama ponudila ustnice. Teta ji je sicer branila — češ, da je še mlada: sedemnajst let je imela takrat — pa kdo more braniti ali zatreti ljubezen, ki dela edina življenje krasno in vredno življenja...

Tako se je zdelo Mileni, da je najsrečnejša pod tem božjim solncem in trdno je bila prepričana, da postane iz navadne modistke kmalu soproga odvetnika Zorana. Lepe so bile te sanje, in kadar se je zamislila in poglobila vanje, je bila gluha za vse drugo — pred njo je ostajal edino Zoran: visok, močan, s tistimi gorečimi pogledi in s tistim milodonečim glasom, ki je bil lep, globok kot zvonjenje onkraj hriba...

Vsak večer jo je čakal, in ko je prišla, se ji je nasmehljaj, in zdelo se je Mileni, da diha v tistem njegovem smehu vsa njegova ljubezen. Potem pa sta šla tja proti parku, kjer so smreke gosto zasajene in ne povedo radovednemu svetu, kar vidijo in slišijo... Tiho šepetajo in ako se objame dvoje ljubečih se bitij, ne vidi tega nihče — smreke stoje mirno in v noči se vidijo še večje in še bolj temne. Pod njimi je klopica, popolnoma skrita v vejevju, in na tisti klopici je pustila Milena vse najlepše ure svoje brezskrbne mladosti...

„Črez dve leti ali tri postanem torej tvoja?“ ga je vprašala mnogokrat, in Zoran ji je prikimal. Odgovoril ji ni, samo sklonil se je k njej in jo poljubil na ustne, kar se je zdelo Mileni kot jasen odgovor...

Nad njima pa so sijale zvezde srebrne, niti ena se ni utrnula, kar bi pomenjalo morda nesrečo... Vse nebo je bilo tako svečano — kot mogočna, temno-

Važnejša je pa skrb za zanemarjeno mladino, zlasti za rejence. Razni možje so predlagali, da se vpelje postavno nadzorstvo žensk, ki imajo otroke v reji, da se prepreči njih brezvestno počenje. Sploh je potrebna preosnova varuštva. Pisec teh vrst je zasledil slučaj, da je imel deček — sirota za varuha moža, ki je bil že 5 let mrtev. Doslej so bila naša sodišča v tem jako površna. Zlasti je pa želeli, da se postava izpremeni v toliko, da bodo prevzele varuštvo lahko tudi ženske, ki so že po naravi ustvarjene zato, da skrbijo za zapuščeno mladino.

Kaj pa z mladino, ki je že zanemarjena in morda že večkrat kaznovana? Sramota je za nas, da se zato doslej ni nič storilo. Pri nas zapirajo take otroke v prisilne delavnice, kjer je najlepša prilika, da se v družbi raznih preizkušenih zločincev nauče še tistega slabega, česar še ne znajo. Nemčija je izdala leta 1905 — 6 milijonov mark za zavode, v katerih se izprijeni dečki in deklice z delom navajajo zopet k rednemu in poštenemu življenju.

Kakor ne dela prav, kdor išče obupan zdravnika, ko se je bolezen že razvila, prej pa ne skrbi z rednim življenjem zato, da bi sploh ne zbolel — tako mora tudi družba gledati, da prepreči že naprej izprijenost mladine. Marsikaj bi tu lahko zapisali na rovaš naše šolske postave, ki se briga za otroka do 14. leta, pozneje pa ga prepušča samemu sebi, ko pridejo najbolj nevarna leta.

Važna bo zato postava glede otroškega dela, ki jo že izdeluje socijalno-politični odsek. Koliko otrok si izbere napačen poklic, koliko se jih vsled lastne nemarnosti in površnosti mojstrov slabo izobrazi v svoji stroki, da niti ne govorim o nevarnostih, ki prete mladini na duši in telesu, če dela po noči ali v fabrikah. Treba bo tu, da se uredi natančno službeno razmerje med mojstri in vajenci in naše občine bi izpolnjevale zlasti po mestih krasno družabno nalogo, ko bi prevzele posredovanje služb za vajence in njih nadzorstvo.

Varstvu otrok, zapuščenih in izprijenih, se hočejo posvetiti društva, ki se ustanavljajo pri nas. Naj bi njih vzvišena naloga, tako važna zlasti še za nas, ker smo majhen narod, našla krepak odmev v vseh slojih meščanstva. Za mal donesek (menda 2 K) sodeluje lahko vsak pri tem človekoljubnem delu. Naj bi pa tudi tisti, ki prevzamejo vodstvo, nikdar ne pozabili, da zavisi uspeh od složnega sodelovanja države, družine, šole in cerkve.

Trgovsko-obrtni glasnik.

Delavni čas v trgovini.

Državni zbor se bo v kratkem bavil z vladno predlogo zakonskega načrta, s katerim se ureja delavni, oziroma počitni čas v trgovini. Ta načrt se glasi doslovno:

„V trgovinskih obrtih je pomožnim delavcem (§ 73. obrtnega reda) po dovrstitvi vsakdanjega delavnega časa dovoliti nepretrgan počitni čas v izmeri najmanj 10 ur. Tekom delavnega časa je pomožnim delavcem dati primerni opoldanski odmor. Opoldanski odmor se more dovoliti vsem pomožnim delavcem v obratu naenkrat ali pa tako, da se menjajo, ter da mora znašati najmanj eno in pol ure, če popoldanski delavni čas presega štiri ure in pomožni delavci obdujejo izven hiše, v kateri je nameščena trgovina.

baržunasta tapeta, vsa posejana z brilantnimi cveti, dvigajoča se od zemlje v vsemir tja bogvekam... Lepa je bila tista noč, polna mehke tišine, polna svečanosti in milobe, a vendar je prišlo, kar je vzne-mirilo Mileni srce... — — — — —

„Ali je res?“ jo je poprašal nekega popoldne trgovca, pri katerem je bila v službi.

„Ali je to mogoče?“ je ponovil in jo začudeno pogledoval.

Milena je nemo zrla v tla in nemo je prikimala. In izplačal jo je še isti dan.

Doma se je rottil stric; teta je hodila tiho, in neprijetni so bili tisti njeni pogledi...

„Saprament, saj sem vedel, da bo kaj takega — vlačuga!“

To je udarilo Mileno kot težko kladivo — saj je bila vendar njena ljubezen poštena, in poštene so bile vse njene misli...

In ostala je doma, v tisti mali sobici, kamor niso prihajale kletve stričeve in kamor niso dospeli pogledi osorne tete...

— Sedaj pa je bilo že štirinajst dni, odkar je porodila in ni imela še službe. Teta in stric sta jo gledala postrani in vsak čas je pričakovala, da jo zapodita.

V trgovinskih obrtih, ki prevažajo blago v kup-čijskih prostorih, odjemalcem dostopnih, morajo biti ti prostori, kakor tudi tem pripadajoči komptoarji in skladišča v času od devete ure zvečer do pete ure zjutraj zaprti. Odjemalce, kateri so ob času, ko se trgovina zapre, že navzoči v trgovini, je še dopustno postreči.

Deželna politična oblast sme sporazumno s trgovsko in obrtniško zbornico, dotično občino in dotičnimi združenimi in pomožnimi zbori odrediti, da je v posameznih občinah ali določenih okrajih občin celo leto ali ob določenih časih ali določenih dnevih zapirati trgovine že pred deveto uro, med sedmo in deveto uro. Tako odredbo je dopustno izdati za trgovinske obrte sploh ali pa za posamezne trgovinske kategorije.

Ob sejmskih dneh se smejo prostori za nakup blaga, ki je predmet prometa dotičnega sejmskega dne, odpirati s pričetkom tržnega časa. V navedenih prostorih je poskrbeti, da more žensko delavsko osobje kam sesti.

Določila o minimalnem počitnem času pomožnega delavstva, oziroma o zapiranju trgovin ne veljajo: 1. za dela ob ugotavljanju inventure, 2. za dela ob selitvi ali ob novi ureditvi kupčije, 3. za posejanje sejmov, 4. za dela, ki se jih je treba lotiti takoj zategadel, da se obvaruje blago pokvaritve ali v drugih slučajih sile, 5. razen tega za največ trideset dni v letu.

Ako pride v slučajih, naštetih pod številkami 1—5 do skrajšanja minimalnega počitnega časa pomožnih delavcev, zadošča naznanilo obrtni oblasti, v slučaju pod točko 4. navedenem je dopustno podati naznanilo tudi naknadno tekom 24 ur. Če pa pride v slučaju, označenem pod točko 5., vrhu tega do utesnitve časa, določenega za zapiranje trgovin, je ta izjemni čas za zapiranje trgovin določiti obrtni oblasti prve stopnje splošno ali le za posamezne kupčijske stroke ali okraje sporazumno z združenimi ali pomožnimi zbori.

Pomožnim delavcem pristojna za podaljšanje delavnega časa primerno posebno plačilo.

Ob času, ko morajo biti omenjeni prostori zaprti, ni dopustno imeti odprtih prostorov proizvodnih obrtov, služeci prodaji blaga, tudi je prepovedano prodajanje blaga od kraja do kraja ter na cesti, če ni obrtna oblast dovolila izjem glede prodajanja blaga na cesti.

Zakon stopi tri mesece potem, ko se je objavil, v veljavo.

S tem zakonom, ko stopi v veljavo, bo v prvi vrsti zadovoljeno davnim željam trgovskih uslužbencev in to posebno onim, ki so nameščeni v trgovinah po manjših mestih in trgih na deželi. Nekatere določbe, kakor ona, da smejo trgovski uslužbenci za podaljšano delavno dobo zahtevati posebno nagrado, bo pa tudi dobro došla posebno nameščencem v večjih mestih. Za delavni čas se določa skrajna meja, in to je do 9. ure zvečer, katera velja brez izjeme. Seveda pa ni izključeno, da se ta delavni čas skrajša po sporazumu politične oblasti z občino in interesiranci, da se trgovine zaprejo lahko že ob 7. uri. Temu ali onemu trgovcu morda te določbe ne bodo posebno všeč, ali pri celi stvari je treba pomniti, da je prospeh trgovine v veliki meri odvisen od zadovoljnih, za delo zavzetih uslužbencev, in ta zadovoljnost in pripravljenost za delo se da doseči le tedaj, ako ima uslužbenec poleg primerne plače za svoje delo tudi primeren počitek.

Pa kam naj bi šla tako sama in z otrokom... Zoran je odšel na Dunaj, da napravi zadnji izpit, a mesec dni je že minulo, odkar je odšel, in ni ji še pisal.

Morda — morda jo je pozabil tudi on...

— Pa saj to ni mogoče! Da bi bilo vse zlagano, kar je bilo tako sveto obljubljenega, da bi bila vse to prevara — ne! To se je zdelo Mileni nemogoče. A on je ostal tiho tam na daljnem Dunaju, kot da je že umrl in ga ne bode videla več.

V težke misli zatopljena je slonela Milena nad zibelko; telo ji je podrhtevalo in debele solze so ji polzele po licu...

„Ti!“ je nenadoma vstopil stric. „Ti ali veš, da nisi vredna drugega kot da bi te privezal na stol in ti jih naštel nič manj ko trideset!“

Rdeč je bil v lice in ježno se mu je gubančilo čelo.

„Sedaj imaš od tistega potepuha, ki je odšel, vrag vedi kam — tega... kdo ga bo redil? Ali veš, kaj je bil tisti... — danes mi je nekdo povedal. Prav navaden pisar — o maturi je znal ravno toliko, ko sosedova kobila! No sedaj pa bodeš kmalu gospa imovitega advokata. Povem ti — še tri dni te bom redil — potem pa pojdi, kamor hočeš!“

Nato je zaloputnil vrata in je šel.

Trgovska šola.

Gospod urednik! S člankom Nekaj o naši trgovini in obrti, katerega ste prinesli v prvi številki tega lista, se docela strinjam. Edino glede čevljarjev je bila kritika nekoliko huda, vendar pisec članka gotovo ni poskusil vseh ljubljanskih čevljarjskih mojstrov, marveč naletel na napačno firmo; ta mu ni dobro naredila, potem pa hajd iz Ljubljane v neko vas ob železniški progi na Štajersko. Poznamo čevljarjske mojstre v Ljubljani, kateri so strokovno zelo izobraženi, tako da so v stanu vsakega naročnika zadovoljiti. Treba je samo nekoliko vprašati.

Vse res pa je, posebno da bi se gledalo na to, da bi ostajale tvrdke od generacije do generacije. Tudi da večkrat starši silijo svoje sinove v gimnazije i. t. d. je popolnoma res. Poznamo sinove obrtnikov in trgovcev, kateri so danes uradniki i. t. d., vendar ne posebne kakovosti. Ako bi ostali pri obrtu ali trgovini, gotovo bi bili boljši.

Priznati pa moramo, da je vseeno več obrtnikov in trgovcev, ki pridržijo svojega sina pri obrtu ali trgovini, da pa je jako malo sinov, da bi se strokovno popolno do vrhunca povzpeli. Kaj je temu vzrok? Največkrat, da so preveč „scerklandi“ in da se mu da preveč prostosti in da dela, kar hoče. Da pa to ni dobro za mlade fante, razume se ob sebi. Kriva pa je temu tudi zasebna trgovska šola v Ljubljani, edina, ki sedaj obstaja. Stem nečemo krivice delati in reči, da je slaba radi tega, ker je nemška. So pa druge hibe, katere vplivajo na naše dečke in ne ostanejo brez posledic.

Poglejmo: V našo ljubljansko zasebno trgovsko šolo pridejo večinoma sinovi bogatih staršev iz Italije, Srbije, Bulgarije i. t. d. Vsem tem gre za to, da se priučijo nemščine. Ti dijaki živijo prav razkošno, pohajajo po gostilnah in zapravljajo svoj denar. Vse to pa ne more ostati brez vpliva na naše dijake, ki so žnjimi v isti šoli skupaj. Poznamo dijaka, ki je imel nekoliko zakrpane čevlje, a je naznanil svojemu očetu, da čevljev ne nosi več radi tega, ker se zlasti tuji dijaki norčujejo iz njega.

To pa še ni vse. Da mladina goji šport, je prav, da se telesno okrepi. Vendar da bi vajenci hodili na lov, tega mislim dosedaj še ni bilo. Pisec teh vrstic se je pred nedolгим časom zelo začudil, ko je bil slučajno neki večer na kolodvoru. Pride nekaj mladih gospodov, med njimi mu tudi znani vajenec, opremljeni vsi s puškami i. t. d. Pisec je radovedno vprašal, kam grejo. Ponosni odgovor ga je prepričal, da se pelje vajenec in drugi mladi gospodje do Medvod, potem jo pa krenejo proti Sv. Katarini na — divje peteline. Takih prizorov bi navedli lahko še mnogo, vendar naj velja za enkrat zgoraj navedeni zgled. Da večkrat staršem, posebno očetu, niso taki športi všeč, se razume.

Radi tega pa z veseljem pozdravljamo sklep deželnega zbora kranjskega, naj deželni odbor vse potrebno ukrene, da se ustanovi v Ljubljani slovenska trgovska šola, kamor bodo imeli pristop učenci vseh slojev. Gotovo bo ta novo ustanovljena trgovska šola imela več učinka, nego sedanja zasebna. Edino eno željo izražamo: Bog daj, da bi se slovenska trgovska šola že gotovo prihodnjo jesen otvorila.

Obrtni nadzorniki. V eni zadnjih sej državnega zbora je poslanec Gostinčar trdil, da sedanji obrtni nadzorniki služijo edino podjetnikom. To pa ni tako. Naj gre eden vprašat naše ljubljanske podjetnike in

Milena pa je jokala do mraka neutešno...

Ko so se priplazile v sobo prve večerne sence, se je odpravila in je odšla.

Samo na enega trgovca je še upala in drhtečih korakov se je napotila k njemu.

„Žalibog, gospica — ne morem ugoditi vaši prošnji. Saj vidite kako je. Sama konkurenca in ravno včeraj sem moral odpustiti eno od treh modistk!“

Potem je odšla proti reki. Sama ni znala, kaj jo je vleklo tja in tudi skoro ni vedela, kdaj je prišla in se naslonila na ograjo.

Spodaj pod njo so grgrali valovi, motni, rujavi, hladen veter je vel črez reko in snežinke, ki so padale vanjo, so izginjale v njej brez sledu.

Tedaj se je Milena nasmehnila in — nagnila črez ograjo.

Nekaj ljudi je začudenih obstalo na mostu, tudi stražnik je pritekel, a videl že ni drugega, kot da se je tam iz zamazanih valov pojavila bela roka, nato pa zopet izginila.

In ljudje so šli dalje in govorili po mestu o tej novici, zmigavali so z rameni, in kdor se je hotel pokazati vsevednega, je pristavil zraven še debelo laž — kakor je to v navadi!

mojstre, potem bo zvedel, kako naklonjeni so jim obrtni nadzorniki in kakšnim šikanam so večkrat mojstri od strani nadzornikov izpostavljeni. Ko bi le nekteri gg. poslanci ne rabili socialno demokratičnih fraz in bi popreje povprašali, potem bi zlasti o sedanjih obrtnih nadzornikih drugače sodili.

Poučno potovanje kranjskih gostilničarjev. V torek so se odpeljali proti Dunaju udeleženci poučnega potovanja, in sicer Kenda, Krvarič, Plankar, Pogačnik in Trontelj iz Ljubljane, Doktorič, Hajnrihar, Kos, Markež, Mencinger in Ravhekar iz Bohinjske Bistrice, Peternel, Repe, Rus in Vrinšek z Bleda, Jan, Kunstelj, Žumer iz Gorij, Janc in Kunstelj iz Radovljice, Jalen iz Rateč ter Štravs iz Podbrda. Na potovanju jih spremljata tajnika kranjske deželne zveze za tujski promet, dr. Marn in Mencinger. Na dunajskem južnem kolodvoru pozdravili so jih tajnik državne hotelirske zveze, g. Gottlieb, načelnik kranjske deželne zveze za tujski promet, pl. Trnkoczy, in podpredsednik iste, dr. Krisper. Ob pozni uri se je vršil prijateljski večer v hotelu Hammerand. Kranjce je prisrčno pozdravil predsednik državne hotelirske zveze, g. Hammerand, povdarjajoč, da zamore le skupno postopanje vseh avstrijskih tovarišev okrepiti in razviti ta važni in močni stan. Vsi gostilničarji brez razlike narodnosti so na Dunaju dobro došli, posebno Kranjci, ki so priredili tako lepo začrtano poučno potovanje, za kar da jim gre čast. Govorili so še dr. Krisper, ki je kranjske goste predstavil dunajskim gostilničarjem ter hvalil zasluge dr. Gottlieba za prireditve ekskurzije, potem hotelir Wieninger in tajnik ravnatelj Gottlieb, ki sta izražala veselje nad tem obiskom. V imenu Kranjcev sta se zahvalila gg. pl. Trnkoczy in Peternel, ki je vabil Dunajčane, da obiščejo Kranjsko. Pred počitkom ogledali so si udeleženci obširne kleti hotelirja Hammeranda, ki so vsled svoje vzornosti pobudile veliko zanimanje. — V sredo so se po zajutru v krasni kavarni Prückl (I. Stubenring), kjer so bili fotografirani, izletniki vozili v štirivprežnih razglednih vozovih po Ringu in glavnih ulicah Dunaja do gostilničarske šole (Kurrentgasse). Tu so se v kuhinji in kleti vršila poučna predavanja. Pokazal se je izletnikom obvezni šolski pouk; na to so poslušali predavanja v seminarju za učiteljice kuhinjskih šol, nadalje teoretični pouk o serviranju strokovnih učiteljev Scheichlbauer in Sirowy ter videli praktični pouk o kletarstvu (c. kr. demonstrator g. Steffel). Udeleženci so imeli priliko spoznati, da je gostilničarstvo posebna šolska stroka, ki je potrebna za napredek obrti. V šoli sta v poučnih besedah pozdravila udeležence predsednik dunajske gostilničarske zadruge Schack in ravnatelj strokovne šole, ki je podal pregled o ureditvi strokovne šole in njenih tedajev. Servirala se je izvrstna avstrijska kapljica. Na pogoščenju se je zahvalil v imenu gostilničarjev kranjskih g. Kenda. Popoldne se je vršil v hotelu „Oesterreichischer Hof“, čegar pročelje je krasila zastava v kranjskih deželnih barvah, slavnostni banket. Pl. Trnkoczy se je zahvalil na izredno prijaznem sprejemu ter končal napitnico z „živio“ - klicem pogoščevalcem. Predsednik Hammerand je napil lepemu spolu, Trontelj iz Ljubljane dunajskemu mestu, ravnatelj Hess in tajnik Domenigg sta slavila zasluge kranjske deželne zveze za tujski promet, v čijem imenu se je zahvalil dr. Marn. Ravnatelj Gottlieb je pozival gostilničarje k edinstvu, Peternel (Bled) je napil dunajskim gostilničarjem. Dr. Krisper je naznanil, da sprejme izletnike v petek minister za javna dela, dr. Gessmann. Končno je še pozdravil izletnike hotelir Ferdinand Hess kot gospodar, na kar so si isti ogledali kuhinjske prostore in kleti hotela, ki zaslužijo vso pohvalo. Potem so se podali vsi izletniki v strokovno nadaljevalno šolo za gostilničarske vajence ter poslušali tam predavanje profesorja Heilsberga o spoznavanju živil in užitnih sredstev ter pouk strokovnih učiteljev Keinstein, Jäger in Sirowy o praktičnem serviranju. Zvečer so obiskali „Colloseum.“ — Izletniki stanujejo v hotelih „Oesterreichischer Hof“, „Dungl“ in „Hammerand.“ V četrtek so se glasom programa sešli izletniki v hotelu „Residenz.“ Hotelir Zillinger poklonil je poučen zajtrk po angleškem, švicarskem in dunajskem načinu. Dva učitelja strokovne šole sta pri tej priliki poučno predavala. Sledilo je ogledovanje raznih za tujski promet znamenitih velikih zalog. Obiskale so se zaloge: Praško-rudniška družba (za pleteni mobilijar), Portois & Fix in Knoblochovi nasledniki (hotelski mobilijar), Berndorf (kovine), Wahliss (porcelan) in Turzansky (kuhinjska oprava). Opoldne je bil vzorno serviran obed v krasnem salonu restavracije Hopfner, zvečer sestanek v hotelu Krautz. — Včeraj, v petek, je sprejel kranjske gostilničarje minister javnih del, dr. Gessmann. Izražal je svoje veselje, da more pozdraviti kranjske gostilničarje ter je v nadaljnjem svojem govoru poudarjal veliki pomen tujskega prometa in važnost poučnih potovanj. V imenu gostilničarjev se je zahvalil ministru g. Peternel

z Bleda. — Nadaljne poročilo o tem za naš gostilničarski obrt tako važnem poučnem potovanju priobčimo v prihodnji številki. Da poročamo tako obširno, nam je dala povod želja, da bi se v prihodnje udeležilo čim največje število naših gostilničarjev takih poučnih potovanj, kar bi bilo največje važnosti za prospeh tujskega prometa v naši lepi Kranjski.

Konkurz je razglasilo deželno kot trgovsko sodišče nad premoženjem gosp. Antona Korbarja, trgovca s špecerijskim blagom v Ljubljani.

Delavsko ministrstvo. Državni zbor je sprejel nujni predlog, s katerim se je ustanovilo delavsko ministrstvo. Šef tega ministrstva je dr. Gessman. Kaj imajo obrtniki za pričakovati od tega ministrstva, pojasnimo prihodnjic.

Deželni odbor in obrtniki. Kranjski deželni odbor si je razdelil poročila in že pričel poslovati. Radovedni smo, v koliko se boče pri oddajanju del obrtnikom oziral na domače obrtnike. Upamo, da se ne bo pripetilo kaj sličnega kakor pod prejšnjim dež. odborom. Tako je n. pr. zborovalna dvorana slikana od tujca — Nemca. Človek bi mislil, da mora biti to nekaj posebnega; kajti neki gospod se je izrazil, predno se je oddalo, da mora biti dvorana jako fino narejena, kar pa dvomi, da bi domači skupaj spravili. Ogledali smo si dvorano in se prepričali, da bi to ornamentiko napravil marsikateri domači slikar. Gospodje dež. odborniki pa naj bodo prepričani, da je pri nas zlasti stavbena obrt toliko razvita, da ni treba od drugod klicati obrtnikov, če bi jim tudi kak svetnik od stavbnega urada dokazoval nasprotno.

Izvoz lesa iz Austro-Ogrske je od leta 1906 narastel za 3¹/₄%. V l. 1907 se je izpeljalo 440.674 vagonov v vrednosti 266.040.000 K, 14.346 vagonov v vrednosti 6.540.000 K več kakor leta 1906. Največ lesa je šlo v Nemčijo, namreč 244.000 vagonov, in v Italijo 100.000. Silni voz neobdelanega lesa v Nemčiji se že običu v naši industriji, posebno papirni. V Nemčiji se ustanavlja papirnica za papirnico, a les prihaja večinoma le iz Avstrije. Papirna industrija v Nemčiji raste, pri nas pa pada.

Cena vina v Istri. V drugi polovici meseca marca se je v Istri prodajala črnina po 1218—42 za hl. Najdražje je bilo vino v Miljah in sicer po K 40—42, v Ospu po 40, v Moščenicah po 36; najcenejše v Umagu po 18 do 21. Belo se je dobivalo v Tinjanu pri Pazino po K 24, v Ospu in Boljuncu po 36, v Mosujanu navadno belo po 30, muškato 40, v Rovinju muškato po 44. Meseca marca se je iz poreske luke odpeljalo 6.185.90 hl. vina.

Tedenski pregled.

Avstrijska gosposka zbornica se snide zopet 28. t. m. in se bo pred vsem posvetovala o ustanovitvi ministrstva javnih del. Predloga se bo izročila posebni komisiji.

Rešitev jezikovnega vprašanja na Češkem se vedno bolj oddaljuje od svojega cilja, kajti sedaj se je začel razpor v tej zadevi celo med Čehi samimi. Sedanji in bivši češki minister rojak si po časopisu očitata razne rešitvi jezikovnega vprašanja ne ravno neugodnejše stvari. Prišlo je že tako daleč, da se celo govori o odstopu češkega ministra rojaka Praška, s katerim vred bi pa odstopil tudi trgovski minister dr. Fiedler. Sodišča v nemških okrajih dosledno zavračajo vse češke vloge. Na 26. t. m. je sklican češki narodni svet, da se posvetuje o skupnem nastopu vseh čeških strank v češkem deželnem zboru, v katerem bo gotovo prišlo na dnevni red jezikovno vprašanje.

Tirolski deželni zbor. Krščanski socialci na Tirolskem zahtevajo, da se še tekom tega meseca snide tirolski deželni zbor, da zavzame svoje stališče v znani Wahrmondovi zadevi. Glede sklicanja deželnega zbora se vrše posvetovanja pri ministrskem predsedniku baron Becku.

Profesor Wahrmond je izdal novo brošuro kot nekaj odgovor na kritiko, katero je izrekel o njegovi prvi brošuri, katera je povzročila toliko hrupa, vseučilišni profesor v Inomostu Fonck. Fonck je dokazal Wahrmondu, da je svojo prvo brošuro večinoma prepisal iz drugih cerkvi in veri sovražnih spisov, na katera očitanja pa Wahrmond nič ne odgovarja, temuč samo očita Foncku predrznost in zavijanje. Ta nova brošura je edino le dokaz o Wahrmondovi zagrizenosti in nesposobnosti za vseučilišno učno stolicu.

Umor gališkega namestnika. O morilcu Szczymskem se je poročalo po raznem časopisju, da je hotel pobegniti, ali uradno se poroča, da te vesti ne odgovarjajo resnici. Preiskovalni sodnik je tudi med velikonočnimi prazniki zasliševal Szczymskega in njegovo mater. Szczymski je tudi sedaj trdil, da mati ni vedela ničesar o umoru namestnika, dotim je mati zopet vstrajala pri svoji prvi izjavi, da je ona nagovarjala sina

k umoru. Ko sta oba skupaj stala pred preiskovalnim sodnikom, je sin s solzami v očeh prosil mater, da naj prekliče svojo izjavo, a mati se ni hotela udati. Nemški listi poročajo, da obstoji tajna rusinska organizacija, katere namen je z nasilnimi sredstvi spraviti s sveta odličnejše poljske veljake. Tako se poroča, da je dne 22. t. m. v Koscielcih v hiši člana gosposke zbornice grofa Wodzickega eksplodirala bomba, ki je napravila mnogo škode, vendar pa ni zahtevala človeških žrtev. Grof Wodzicki je baje dobil zadnji čas več grozilnih pisem. Oblasti so baje dognale, da nameravajo Rusini svojo tajno zvezo razširiti po vsej Galiciji. Szczymskega mater bo zagovarjal dunajski odvetnik dr. Pressberger. Ta pa je izjavil, da prevzame zagovornišvo le tedaj, ako se določi za razpravo kako nemško sodišče, ker on ne zna poljski. Szczymskega bosta zagovarjala dva lvovska odvetnika.

Dvoboj Rauch—Medaković. Ker so srbski poslanci očitali hrvatskemu banu baronu Rauchu, da je lagal, ko jim je očital veleizdajsko velikosrbsko propagando, je baron Rauch napovedal dvoboj predsedniku srbske samostalne stranke dr. Medakoviću. Po daljših razpravah, v katerih sta zastopnika dr. Medakovića zahtevala, da naj Rauchovi priči dasta zagotovilo, da ban lahko tudi dokaže, kar je očital srbskim poslancem, česar pa banova zastopnika nista mogla storiti, sta Medakovića zastopnika izjavila, da obrekovalce nima pravice do viteškega zadoščenja ter prekinila nadaljne razprave. Vsled tega se dvoboj ne bo vršil.

Povišanje častniških plač in delegacije. Sedaj se vrše pogajanja med ogrskim ministrskim predsednikom dr. Wekerlom in skupno vlado v zadevi povišanja častniških plač. Predlagalo se je, da stopi povišanje plač v veljavo s 1. junijem prihodnjega leta, a veljalo bi tudi za nazaj za drugo polovico tekočega leta, vendar bi pa izdatke za tega pol leta pokrila vojna uprava iz raznih prihrankov. Če se doseže sporazumljenje, se skličejo delegacije meseca majnika.

Splošna stavka na Ogrskem. Socialni demokrati na Ogrskem so sklenili uprizoriti splošno stavko industrijskega in poljedelskega delavstva, ako vlada predloži državnemu zboru namesto splošne, enake in tajne volilne pravice predlogo za pluralno in javno volilno pravico.

Na Nemškem se je vršila zopet ena onih sodnijskih obravnav, ki tako lepo kažejo svetu, kaka pokvarjenost vlada v višjih slojih na Nemškem. Šlo se je zopet za znano zadevo kneza Eulenburga, kateremu je častnik Harden očital nedovoljeno občevanje z moškimi. Hardenu se je očitalo, da ni imel dokazov proti Eulenburgu. Sedaj pa je Harden tožil urednika Staedeleja, ki mu je to očital, in pri obravnavi navedel priče za Eulenburgove nenravnosti. Dokaz se mu je popolnoma posrečil. Staedele je bil obsojen in državno pravdnništvo bo moralo nastopiti proti knezu Eulenburgu, ki se je pri prvi obravnavi rešil edino le s prisego, da ni kriv.

Bogoskrunstvo. K papeževi velikonočni masi v sikstinski kapeli v Rimu je dobil po posredovanju avstrijskega poslanika v Vatikanu povabilo tudi docent dunajske eksportne akademije, žid dr. Feilbogen s svojo ženo in svakinjo. Vsi trije so pristopili tudi k obhajilni mizi in se dali po papežu obhajati. Feilbogenova svakinja, ki je tudi židinja, pa je hostijo izpljunila, kar je povzročilo velikanski škandal. Le posredovanju papeževemu se ima Feilbogen zahvaliti, da ga ni policija aretirala z ženskama vred. Avstrijski poslanik je takoj, ko je izvedel o tem bogoskrunstvu, izrazil svoje ogorčenje nad predrznostjo teh židovskih vsiljencev.

Italijansko-turški spor. Zaradi tega, ker Turčija ni hotela ugoditi italijanski zahtevi, da sme Italija ustanoviti na turškem ozemlju nekaj novih italijanskih poštnih uradov, je nastal resen spor med obema državama. Italija je že poslala svoje brodovje na turško obrežje v Mali Aziji. Vendar pa se je Turčija premislila in ugodila Italiji, in s tem je bil spor poravn.

Umrli je bivši angleški ministrski predsednik in vodja liberalne stranke ter kot tak naslednik slavnega Gladstona, Campbell Banermann.

General Linevič, eden izmed najboljših ruskih generalov, ki je dobro znan izza časa rusko-japonske vojske in je bil naslednik Kuropatkinov v vrhovnem poveljstvu mandžurske armade, je umrl 23. t. m.

Zarota na Portugalskem. V Lizboni so prišli na sled zaroti proti kralju. Zarotniki so hoteli napasti kralja na poti iz kraljeve palače v državno zbornico, vendar pa se je policiji posrečilo še pravočasno priti na sled zarotnikom in jih pozapreti.

Napad na guatemalskega predsednika. Ko se je 20. t. m. predsednik guatemalske republike v Srednji Ameriki podal v svojo palačo, je začela nanj streljati gruča mož z revolverji. Predsednik je bil le lahko ranjen. Odstrelili so mu prst. Napadalce so zaprli.

Dopisi.

Iz Idrije 22. aprila 1908. Sedaj so prišle na vrsto sodnijske listine. Po njih stikajo liberalci in iščejo, kje bi našli kaj, kar bi zamogli kakemu duhovniku ali komu drugemu naših somišljenikov v obraz vreči. Ne bodi len, sem si mislil in išči tudi ti. Prvo kar mi je prišlo v roke je sodnijska listina, kakor jo dobi vsak varuh mladoletnih sirot. Berem in berem, a svojim očem ne verjamem; pa saj stoji črno na belem, mora že tako biti. Bral sem namreč sodnijski poziv varuhu, naj isti v varstvo izročeno siroto „v bogaboječnosti“ vzgoji. Koliko lepega, vzvišenega vsebuje ta beseda. A tudi koliko ironije izražene s to besedo v tej sodnijski listini. Ironije? prashaš začuden dragi čitatelj. Da, da, ironije, grozne ironije. Stvar je ta:

Pri zadnji deželnozborski volitvi sta si pri nas stala nasproti dva moža — kandidata. Prvi je posvetil celo svoje življenje edino le poduku o „bogaboječnosti“ ter v tem smislu neumorno deluje že leta in leta in nihče ne zamore s prstom nanj pokazati da ne spolnuje te svoje dolžnosti.

Drugi mož pa je glede „bogaboječnosti“ prvemu pravo nasprotje. Izdaja list, ki je nam kristjanom od cerkvene oblasti naravnost prepovedan, ker je proti „bogaboječnosti“, list, ki polni vedno svoje predale z najostudnejšo gonjo proti vsem onim, ki uče bogaboječnost kakor tudi proti onim, ki bogaboječe žive, ali si vsaj prizadevajo tako živeti, in list, ki naravnost pobija „bogaboječnost“ in razširja tako zvano svobodomiselnost.

In tako je prišel čas volitve.

Gotovo mi bodeš prav dal dragi čitatelj, ako trdim, da je bilo osobje c. kr. sodnije po tem takem moralično, prisiljeno pri volitvi svoje glasove dati možu, kateri deluje v smislu c. kr. sodnije, ki deluje za „bogaboječnost“, katero c. kr. sodnija pri vzgojiti mladine, tej najvažnejši zadevi vseh zadev celo predpisuje.

Toda zgodilo se je ravno nasprotno. Vsi vslužbenci c. kr. sodnije so šli v boj za moža, ki je popolnoma nasproten „bogaboječnosti“ in čigar delo je rušiti temelj človeške družbe — „bogaboječnost“.

Ali ni to ironija, grozna ironija.

Hočete še kaj? sem na razpolago.

Domače vesti.

Prosimo. Prvo številko našega lista smo poslali v velikem številu na ogled. Vrnilo se nam je je primeroma zelo malo. To, drugo številko pošljemo vsem onim, ki nam prve številke niso vrnili do petka. Prihodnji, tretji številki priložimo položnice v poravnanje naročnine. Prosimo torej vsakogar, kdor se ne namerava naročiti na naš list, da nam vrne že drugo številko prej ko mogoče, da moremo določiti stalno naklado in da ne bomo imeli nepotrebnih stroškov. Vsakogar, ki nam ne vrne tretje številke, bomo smatrali za naročnika. Obenem pa se obračamo tem potom tudi na vse naše somišljenike, da nas podpirajo z rednimi dopisi iz svojih krajev, posebno mest in trgov izven Ljubljane. Poroča naj se o vsem, kar zanima čitajoče občinstvo, točno, kratko, in je derno. Osební napadi, ne tikajoči javnega delovanja dotičnikov so izključeni. Hvali naj se, kar je hvale vrednega v javnem življenju, graja naj se enako, kar zasluži grajo, v zasebne zadeve posameznika se pa naš list ne bo nikdar vtikal. S tretjo številko začne izhajati naš list v soboto ponoči ter bo prinašal najnovejša brzojavna in telefonska poročila in bo torej v tem dopolnjeval dnevnike. Vsekako pa prosimo pismena poročila zadnji čas in to le najnujnejša, do sobote dopoldne, brzojavna pa do 7. zvečer. Prosimo torej, da se gg. naročniki in dopisniki ozirajo na ta pojasnila.

Uredništvo in upravnštvo.

V organizaciji je moč. Kakor smo že v prvi naši številki poudarjali, je namen našemu listu močna organizacija vseh slojev meščanskega prebivalstva, ne glede na njihovo stanovsko zanimanje. Naš list hoče varovati koristi meščanstva ter jim biti v vsakem oziru najodločnejši branitelj in zagovornik. Motijo se pa tisti, ki morda mislijo, da naj obstoji varstvo in obramba meščanskih koristi edino le v hujskanju proti nemeščanskemu prebivalstvu v naši deželi, v prvi vrsti proti kmetu. To ni bil nikdar naš namen in tudi ne bo. Predobro so nam namreč znane razmere v naših mestih in trgih, v katerih je prebivalstvo v precejšni množini vezano skoraj na popolnoma enak način pridobivanja, kakor kmetstvo prebivalstvo, ravno tako pa tudi vemo, da je v prospeh skupnega našega naroda nujno potrebno, da se med posameznimi njegovimi sloji pride do sporazumnega delovanja k istemu cilju, splošnemu narodnemu napredku, in da tisti, kdor hoče izkopati med meščanom in kmetom še večji propad, kakor ju je ločil doslej, le izpodkopa splošni narodov

blagor. Resnica pa je, da stoji po S. L. S. krepko organiziranemu kmetu nasproti neorganizirano meščanstvo. Trajen in uspešen sporazum pa je mogoč edino le med enako močnimi, kajti sicer mora izginiti slabše pod pritiskom močnejšega, in slabše je tu — meščanstvo, ker ni organizirano. Kakor hitro pa se meščanstvo organizira in postavi kmeti organizaciji nasproti svojo lastno, močno organizacijo, potem gotovo ni več daleč čas, ko se bo našla pot, po kateri se sicer ne bodo popolnoma odpravila nasprotstva, pač pa gotovo toliko ublažila, da bo i enemu i drugemu zasiguran ne samo obstoj, temveč tudi uspešen razvoj in napredek. Producent in konsument si bodeta vedno stala nasproti, a ko bo organizacija pokazala, da je meščan ravno tako producent svoje vrste napram konsumentu kmetu, kakor je ta producent s svoje strani napram konsumentu meščanu, tedaj se bo dalo s pametnim uravnavanjem teh medsebojnih razmer doseči ono, kar je namen našemu listu: okrepitev meščanstva iz samega sebe, ne pa z izkoriščanjem drugih slojev našega naroda, kar se je prakticalno vedno doslej in pobujalo izven meščanskih krogov toliko ogorčenja napram meščanstvu. Predvsem pa je, kakor smo rekli, treba krepke organizacije meščanstva, vse drugo pride potem samo po sebi. Naj bi torej našli ti naši pozivi k skupnemu delu za skupne koristi čim največ odmeva v našem meščanstvu! Mi bomo po svojih najboljših močeh storili svojo dolžnost, in komur je mar za to, da se vresniči naš lepi namen, nam bo gotovo rađe volje podal svojo roko k skupnemu delu. Torej na delo!

Časniški glasovi o „Slov. Meščanu“. So pač res čudni ti naši liberalci in njihovi stari prijatelji socialni demokrati. Vedeli smo že naprej, da jim ne bomo ustregli, in to že zato ne, ker nismo najprej pri njih vložili ponižne prošnje, da smemo izdajati meščansko glasilo. Stem smo se jim že hudo zamerili, a še bolj smo se jim zamerili stem, ker smo že v prvi številki povedali nekaj resnic, katere pač bodejo v oči tiste, ki se čutijo prizadete, in to so pač zopet liberalci in socialni demokrati. Naj bo „Slovenski Narod“ uverjen, da smo mi ravno tako s presrčnim smehom vzeli naznanje njegov „lov na meščanstvo“ in njegovo „zapisovanje hudičev“, kakor je baje „s presrčnim smehom“ sprejelo slovensko meščanstvo prvo številko našega lista. Seveda, komur ni do družega, kakor do vednega hujskanja, zabavljanja in psovanja, ta bo gotovo vrnil naš list, a „Slov. Narod“ naj bo prepričan, da se je te njegove manire odrekel že tudi dobršen del onega slovenskega meščanstva, katero on po vsej krivici še vedno šteje med svoje, a to meščanstvo bo z veseljem jemalo v roke list, ki bo trezno, stvarno in odločno, ne pa s puhlimi frazami ali pa nesramnimi žalitvami, kakor je to delal vedno in vselej „Slov. Narod“, zagovarjal pravice in zahteve meščanstva. Kar se pa tiče psovanja, s katerim se je spravljal na nas „Slov. Narod“, pa odgovarjamo le toliko, da se s čudovitim duševnim uboštvom odlikuje dandanes prav tisti, ki živi v domišljiji, da bo par „Narodovih“ psov in neslanih dovtipov moglo zadušiti mogočni odpor proti njegovi in njegovih duševnih očetov megalomaniji. — „Rdečemu Praporju“, ki bi bil menda tudi rad „meščanski list“ — seveda proti meščanstvu, prav radi verjamemo, da bo proglašal vse, kar mu ne bo všeč v našem listu, za laž, saj tega smo navajeni od njega. Obenem ga tudi zagotavljamo, da je nam prav všeč, ako „Rdeči Prapor“ svari občinstvo pred naročevanjem našega lista, in da bi celo najodločnejše zavrnilo priporočbo našega lista v „Rdečem Praporju“. Sicer pa listu, ki spoznava smer lista po „označenem očetu“, ne pa po vsebini, svetujemo, da gre k „Slov. Narodu“ na posodo po nekaj njegove „duhovitosti“, potem mu bo morda odleglo. — „Slovenec“ je na kratko poročal, da je začel izhajati „Slovenski Meščan“. Po takih in enakih priporočilih upamo, da „Slovenskemu Meščanu“ ne bo manjkalo prijateljev in naročnikov.

„Zavedno meščanstvo“. Od odličnega ljubljanskega meščana, kateremu smo tudi poslali prvo številko našega lista na ogled, smo prejeli odgovor, katerega nikakor ne moremo obdržati sami zase, ker preveč jasno karakterizuje razmere, ki so nastale v Ljubljani pod vplivom liberalnega gospodstva. Evo: „Sprejel sem Vaš list, vendar obžalujem, da se ne morem na taistega abonirati, kajti naši meščani še nimajo toliko samostojnega mišljenja, da bi se mogli smatrati kot stranka, kerklečeplazijo pred vsakim doktorjem, uradnikom ali častnikom in se dajo uporabiti za vsako stvar“. — Lepa karakterizacija lepih razmer! Pa naj še kdo reče, da ni nujno potrebna organizacija meščanstva kot takega, ne pa organizacija, kakoršna se uvaža po Ljubljani po liberalni stranki potom nekakih političnih in izobraževalnih društev, katerim je edini namen ohranitev liberalnega gospodstva, izobrazba in sploh koristi meščanstva pa deveta briga. Tej organizaciji je pač res edini namen lov na glasove med meščanstvom, pa naj se ti glasovi štejejo ali tehtajo.

Gornji dopis pa obenem tudi kaže, da smo si natovorili na rame ogromno delo, ako hočemo v takih razmerah doseči pozitivnih uspehov v korist našemu meščanstvu. Ako na zelenem drevesu ni najti sadu, koliko truda bo treba, da obrode šele ona drevesa, katerim je črv izpodjedel že korenine in se jim zavrtal tudi v mozeg! Pa nič zato! Dela in truda se ne strašimo in prepričani smo, da bomo prej ali slej dosegli svoj cilj. Počasi bomo rahljali zemljo, čistili, zalivali, obrezovali in cepili, pa bo tudi za nas prišla jesen, ki bo prinesla sad tudi z onih dreves, katerim sedaj še listje odpada. V sedanjosti delo, v bodočnosti uspeh!

Brez surovosti ne gre. Med drugimi, katerim smo poslali na ogled naš list, je bil tudi gosp. Karol Preželj, pekovski mojster v Litiji. Ta izvod se nam je vrnil in sicer z dvojno pripombo. Na naslovni strani ovitka slovenski: „nazaj Ljubljana“, na drugi strani pa nemško z drugo pisavo: „Nicht angenommen. Zurück mit dem Mist“. To zadnje je prečrtano z modrim svinčnikom, najbrž na pošti, pa je vendar še čitljivo. Kdo je na tak fin način pokazal svojo notranjost, seveda ne moremo vedeti, ali najsi že bo kdor hoče, pokazal je, da spada med olikance, ki so svojo oliko res črpali iz — gnojišča. Če bi bilo komu na tem, da se morda po pisavi pouči boljše o osebi tega neotesanca, mu je ovitek na razpolago v našem uredništvu.

Občinske volitve v Ljubljani. V sredo so se vršile volitve za tretji volilni razred. Izvoljeni so bili liberalni kandidati in sicer Franchetti s 566, Likozar 560, Vidmar 559, Ušeničnik 544, Turk 539 in Pavšek 531 glasovi. Socialni demokrati so ostali v manjšini, ki pa ni tako majhna. Dobili so Petrič 365, Mlinar 357 in Kristan 354 glasov. Dočim je ostalo najvišje število liberalnih glasov enako kakor lani, se je število socialno-demokratskih zvišalo za 38. Med razcepljenimi glasovi je dobil Peter Matelič, kateremu se je baje po naročilu župana Hribarja tudi ponudil mandat, katerega pa je Matelič odklonil, 5 glasov. Dosedanji občinski svetnik Prosenec je dobil 4 glasove. Izmed „specijalit“, ki so bile „enoglasno“ voljene, naj omenimo le dve: Ivan Kavčič, pl. Zaneck in Boltatu Pepe iz Kudeluga. Udeležba pri volitvah je bila majhna: od 2761 volilcev se je udeležilo volitev komaj 36%, osebno volilo je pa komaj 24% vseh volilcev. O kaki zmagi „svobodomiselnih oz. narodnonaprednih idej“ ne more biti torej niti govora. — Pri volitvah v drugem volilnem razredu so bili izvoljeni brez protikandidatov Karol Meglič s 362, Ivan Milohnoja s 361 in Jakob Dimnik s 360 glasovi. Udeležba je bila zopet zelo pičila. S pooblastili vred, katerih je bilo skoro polovica, je volilo komaj 23% volilcev, katerih je v tem razredu 1554. V pondeljek voli prvi razred. „Slovenski Narod“ strši volilce z nemško udeležbo, češ da se je bati, da bi leti v zvezi s „klerikalci“ znali napasti in tudi pridobiti prvi razred, ako bi bila z liberalne strani udeležba tako pičila, kakor je bila v drugem in tretjem razredu.

Nesreča na ljubljanski cestni železnici. V sredo je voz ljubljanske cestne železnice povozil kovaškega učenca Cirila Bariča, da je ostal na mestu mrtev. Deček je priletel iz veže v Fröhlichovi hiši na Dunajski cesti, ravno ko je vozil mimo voz cestne železnice. Dasiiravno je voznik voz takoj ustavil, vendar je deček prišel pod voz, ki ga je popolnoma zmečkal. Voznika ne zadene nikaka krivda, pač pa upravo cestne železnice, ki nima na svojih vozeh nikakih varnostnih priprav. Seveda, ob defcitu, ki ga ima uprava, ni treba skrbeti za varnost občinstva. Ako se take nesreče dogajajo sedaj, ko vozi cestna železnica z naravnost polzevo hitrostjo in se je občinstvo prav zato ne poslužuje, ker pride prej peš tjakaj, kamor je namenjen, kakor pa če se vozi s cestno železnico, kaj bi se šele dogajalo potem, ako bi železnica vozila količkaj hitreje! Radovedni smo, kaj neki se bo ukrenilo na našem slavnem magistratu, da se v prihodnje preprečijo enaki slučajni nesreče.

„Promet in gostilna“ je ime mesečniku, ki je začel z velikonočno izhajati kot uradno glasilo deželne zveze za tujski promet na Kranjskem, obenem pa tudi povzdiga gostilničarskega obrta, ki je s tujskim prometom v najožji zvezi, s tem pa prebujevanje našega ljudstva k napredku tudi v drugih strokah, ki so zvezane s prometom. List, ki ima več dobro uspelih ilustracij, prinaša poročila o delovanju deželne zveze, več spisov tiščočih gostilničarske in športne zadeve, listek društvene vesti, razno, in velezanimivi spis „Železnica na vrh Triglava“, ki se nadaljuje. List, ki bo poleg zanimive vsebine, tudi po svoji prikupljeni vnanjosti dobro došel vsakemu javnemu lokalu, stane za celo leto 5 K, pol leta 3 K, posamezne številke po 50 vin. Uredništvo in upravnštvo je v pisarni deželne zveze za promet s tuji v Ljubljani, hotel Lloyd. List, kateremu je namen tako splošno koristen, priporočamo kar najtopleje in to tembolj, ker pričakujemo od povzdige tujskega prometa na Kranjskem v ... tudi povzdigo našega meščanstva, posebno onega, pripadajočega

obrtne in trgovske stan. Želimo le, da bi se list ne oziral samo na gorenjska letovišča in njih okolico, temveč tudi na druge kraje, posebno trge in mesta po ostali deželi, ki so ravno tako potrebna blagodat tujkega prometa.

Stanovanjska reforma. Na Dunaju obstoji centralno društvo za stanovanjsko reformo. V tem društvu se je vršilo pred kratkim predavanje, kako dobiti denarnih sredstev za splošno koristno stavbeno delovanje. Predavatelj dr. Feliks baron Oppenheimer je dokazal, da so sicer davčne olajšave potrebne zato, da se poživijo stavbeno gibanje, da pa ne zadostujejo zato. Le tedaj se morejo izvršiti stanovanjske zgradbe, ako se obenem z davčnimi olajšavami more dobiti tudi cenen kredit. Ta kredit bi se moral v Avstriji organizirati tako, kakor je organiziran v inozemstvu, da se ustvari pred vsem cenene druge hipoteke, katerih visočina seže do $\frac{9}{10}$ hišne vrednosti. Za to pa je potrebna pomoč države, dežele in občine. Belgija, Francoska, Italija, Angleska in Nemčija delajo po tem načelu, ko se dovoljujejo obremenitve do 90% in več s 3% obrestovanjem in 10% amortizacijo, ako je v vsakem oziru zagotovljeno, da se posojilo uporabi na splošno korist. Svote, ki so jih država ali državni zavodi dajali za splošno koristne zgradbe do leta 1904, so znašale v Belgiji 84 milijonov, na Angleskem 94, v Nemčiji nad 200 milijonov kron. V Avstriji se je s 5 milijoni, ki so se določili sedaj za stanovanja državnim in občinskim uslužbencem, komaj začelo. Priporočati bi bilo, da se po nemškem vzorcu del one vrste, ki se bo namenila za zavarovanje za onemoglost in starost, določi za pospeševanje stanovanjskega vprašanja, ker bi se s tem zdravje in zmožnost za delo pri zavarovancih pospeševala in obenem tudi namen zavarovanja. Poleg tega naj bi se meje obremenitve pri hranilnicah in zavarovalnicah za nezgode razširile in organizirale cenene druge hipoteke. — Tako predavatelj. Upamo, da bodo ta poročila o stanovanjskem vprašanju zanimala marsikaterega našega bralca. Zato nameravamo v prihodnjih številkah večkrat govoriti o tem vprašanju in to tembolj, ker se v novoustanovljenem ministrstvu javnih del ustanovi poseben oddelek, kateremu je namen ureditev stanovanjskega vprašanja in sicer s sledečim: postavodajstvo in ustavne odredbe, sodelovanje pri davčni postavodaji na tem polju, organizatorično delo in pospeševanje kredita v ta namen.

Vlomi in tatvine so zadnji čas v Ljubljani postali nekaj vsakdanjega. Ta teden se je izvršilo več tatvin. Vlomil je nekdo v knezoškofijsko pisarno ter odnesel v gotovini okrog 1000 K. Skril se je zvečer v peči, katero je potem prebil, ter se skozi odprto splazil v pisarno. Ko je nagrabil, kar je iskal, se je po vrvi spustil skozi okno na ulico. Druga tatvina se je izvršila v frančiškanski cerkvi, kjer je nekdo v kapelici „Praskega Jezusčka“ pokradel darovane srebrne in zlate predmete v skupni vrednosti okrog 200 K. Po raznih hotelih je tudi zmanjkalo tupačam obleke in podobnih stvari. Pa vendar zopet ne strašijo po Ljubljani oni znani poljski nepoznanci, kateri bodo menda postali celo tako predrzui, da bodo prej ali slej ukradli še kake mestne stražnike iz stražnice na ljubljanskem magistratu, če jih slavni magistrat ne bo dal z močnimi verigami prikovati k zidu.

Deželni šolski svet je imenoval nadučiteljem v Dobrepoljah drž. poslanca g. Frana Jakliča, obenem pa začasnega vodjo te šole gosp. Štruklja nadučiteljem extra statum, ako temu pritrdi tudi deželni odbor. Začasnim vodjem II. ljubljanske mestne deške ljudske šole je imenovan učitelj g. J. Jeglič, ki se tudi imenuje nadučiteljem extra statum, ako temu pritrdi deželni odbor. Imenovani so nadalje: g. Fr. Fleré v St. Lovrencu za nadučitelja v Rovtuh, gđc. Alojzija Stebi za učiteljico v Kokri, Ivana Orel za def. učiteljico v Mirni. Pokoj se je dovolil nadučitelju v St. Petru pri Novem mestu, g. J. Franketu. Službeno je premeščen g. Fran Fabinc z Jesenice v Svibno. Naučnemu ministru se priporoča, dati šolskemu nadzorniku v Postojni gosp. Tumi naslov ravnatelja.

Telovadni odsek S. K. S. Z. v Ljubljani vabi k II. javni telovadbi, ki jo priredi s sodelovanjem nekaterih članov drugih odsekov v nedeljo, dne 3. maja 1908, v veliki dvorani hotela „Union“ v Ljubljani. Spored: 1. Rajalni nastop. 2. Proste vaje. 3. Nastop naraščaja. 4. Orodna telovadba: a) naraščaja; b) članov; c) vaditeljskega zbora ljubljanskega odseka. 5. Alegorična skupina. 6. Rajalni odhod. Začetek točno ob 5. uri popoldne. Pri javni telovadbi sodeluje slavna c. kr. vojaška godba 27. pešpolka kralja Belgijcev. Vstopnina: Sedeži na galeriji nad vhodom in odrom po K 2.—; sedeži ob straneh galerije po K 1.—; stojšča na galerijah in v dvorani po 60 vin. — Zvečer ob 8. uri v veliki dvorani komerz. Pri komerzu sodelujejo iz prijaznosti pevski zbor S. K. S. Z., pevsko društvo „Ljubljana“ ter vojaška godba. Vstopnina h komerzu 40 vin.

Pevsko društvo „Ljubljana“ si je na svojem letnem občnem zboru po svojih novih pravilih začrtalo popolnoma nov, zelo obširen program, izpremenilo se

je v glasbeno društvo, kateremu je namen vsestransko gojiti slovensko, oziroma slovansko glasbo, vokalno in instrumentalno. Po izvedbi tega programa se „Ljubljana“ potem popolnoma lahko vzporeja z drugimi enakimi glasbenimi zavodi na slovanskem jugu. O občnem zboru samem nimamo namena poročati. Predsednikom društva je bil izvoljen dosednji predsednik g. Rado Šturm, odborniški posli so pa tudi skoraj brez izjeme ostali v rokah dosedanjih odbornikov. Društvo se je vzlic žalostnim razmeram, v katerih se je še nahajalo pred letom dni, vsled nemarne delavnosti odbora in vsled tega tudi popolnoma zaslužene vsestranske podpore s strani občinstva povzpelo tekom leta zelo hitro na sedanje svoje trdno stališče, trdno i glede društvenikov in ravno tako trdno v gmotnem oziru. Ob slogi, ki vlada v društvu, in živem zanimanju društvenikov za cilje in namene društva, nikakor ni dvomiti, da bo glasbeno društvo „Ljubljana“ tudi izpolnilo svojo visoko nalogo. Na tako „Ljubljano“ je Ljubljana res lahko ponosna!

Otroško varstvo in mladinska oskrb je v Ljubljani zadeva, kateri bi bilo že zdavnaj treba posvetiti vse zanimanje. Ali kakor je pač navadno, se z dobrimi stvarmi začnjenja pri nas vedno precej pozno. Tako se je šele sedaj, ko je medtem prehitel marsikateri kranjski trg slovensko središče, belo Ljubljano, tudi v Ljubljani ustanovilo društvo za otroško varstvo in mladinsko oskrb. Prošlo sredo se je vršil ustanovni občni zbor tega prepotrebnega društva v porotni dvorani deželnega sodišča. Po nagovoru predsednika pripravljalnega odbora, predsednika deželnega sodišča g. Levičnika je v daljšem govoru utemeljeval sodni tajnik g. Milčinski potrebo društva in pojasnjeval njega namene, kateri se osredotočujejo v tem, da društvo skrbi sistematično za zanemarjeno mladino in da podpira vsa društva in zavode za varstvo otrok. Društvo ima sedaj 9 ustanovnikov in 131 rednih članov, kar je za Ljubljano silno malo in zopet kaže, kako malo dovzetnosti je v naših „boljših“ krogih za splošni javni blagor. V odbor so bili voljeni gg.: Fran Bregant, dr. Otmar Krajec, kanonik Andrej Kalan, predsednik dež. sodišča Albert Levičnik, nadučitelj Anton Likozar, Fr. Milčinski in Iv. Röger st.; namestnikom Emanuel Josin in Ivan Röger ml. Društvu je le želeli vsestranske podpore.

Obrtno-trgovsko zadrugo imamo v Kranju, pa spi že več let. Vzrok je pač v tem, ker so v njej obrtniki in trgovci, kar bi moralo biti ločeno. Obrtniki! Vzdrnite se in vstvarite si organizacijo, ki bo popolnoma vaša. Lastna zadruga bi pa koristila tudi trgovcem.

Z „Gorenjcem“ se moramo že danes pečati. Dasi se opazuje, da je po drugih listih ponehal osební boj, je „Gorenjec“ ostal stari nesramnež in napada v zadnji številki zopet gospoda Pavšlarja. Tudi mi bi lahko vrnilí n. pr. gg. Lampretu in Pircu milo za drago, pa načeloma prepuščamo njima tako pisarjenje. Posledice prav lahko spoznajo naši liberalci sami: njih prireditve so „škandalozno prazne“, pri naših je pa vselej polno. Zato prosimo gospode, da svojo politiko kar naprej tirajo v tem zmislu!

Podlo šalo si je dovolil „Gorenjec“ s tem, da je podpisal ime g. Pavšlarja pod nesramen popravek. Kaj tacega je zmožna le liberalna zalega!

Na našem kolodvoru marsikaj ni v redu. Za danes g. načelnika samo opozarjamo, da naj brzda svoj nemško-liberalni jeziček, naj ne zmerja uslužbencev pred vsem občinstvom s klerikalci in naj si prihrani svoje zabavljanje nad „Pfaffen“, kajti sicer bi prišlo na dan, kako je vplival na svoje uslužbence pri državno- in deželnozborski volitvi.

Pokojni Ivan Majdič je že med živimi razdelil lepe svote v občekoristne namene. Tako je dobila Vincencijska družba 80.000 K, mestni ubožni zaklad 20.000 K, dijaška kuhinja 10.000 K, društvo za varstvo otrok v Kranju 20.000 K, romarska cerkev v Velesovem 8.000 K in dijaško zavetišče misijonske družbe 8000 K. V svoji oporoki je vrh tega še zapustil poleg manjših volil ubožnemu zakladu mesta Kranj 10.000 K, za nov tabernakelj v naši farni cerkvi 8.000 K, dijaški kuhinji 2000 K, usmiljenim sestram, da napravijo v Kranju podružnico, 4000 K. Zlasti je še omeniti, da je zapustil za monumentalni spomenik sv. Janeza Nep. pred sodnijo 36.000 K in za nagrobno kapelico 24.000 K. Želeti je pač, da se oddaste te dve deli pravemu slovenskemu umetniku, saj je itak redek slučaj, da bi mogli domači umetniki pri nas zaslužiti tako svoto.

Nabor bo v Kranju 15., 16. in 17. junija.

Umrli je ga. Marija Jezeršek, zasebnica, mati bratov Jezeršek, stara 74 let. N. v m. p.!

Predstavo „Črevljar-baron“ priredi društvo „Kranj“ na Novi pošti v soboto zvečer ob osmih in v nedeljo popoldne ob štirih.

Na Bledu je umrl vsem posestnikom „bisera kranjske dežele“ dobro znani lastnik gostilne „pri Petranu“, g. Viktor Klinar. Pogreb se je vršil ob velikanski udeležbi ljudstva velikonočni ponedeljek na župnijskem pokopališču, kjer mu je kvartet zapel zadnje slovo. Umrli je bil splošno spoštovan in priljubljen mož poštenjak. N. p. v m.!

Iz Tržiča. Velikonočna procesija. Krasno jutro velike sobote nam je srca napolnilo z veseljem na vstajenje Gospodovo, katero se je vršilo ob 5. uri popoldne. Procesije se je udeležilo več društev z zastavami za katerimi so korakali društveniki s prižganimi svečami. Navzoči so bili tudi orožniki, a pogrešali smo pa uradništvo, niti po enem ni bilo zastopano. Kaj bomo rekli še o učiteljstvu. Tem je deveta briga procesija. Prejšnja leta so se vedno otroci iz šole udeležili z učitelji korporativno, a sedaj se že hoče mladim otrokom vcepiti nekaj stud do tega, kar jih stariši uče. Mi pa zahtevamo od učiteljstva ako jih moramo plačevati, da morajo izvrševati, kar jih veže dolžnost. Takim pa, kot so sedaj pa svojih otrok ne bomo pošiljali in bomo tudi skrbeli, da se odstranijo. Proč ž njimi!

Slabo vreme smo imeli v Tržiču o velikonočnih praznikih. Posebno veliki ponedeljek je sneg vse zapadel in ga je precej visoko padlo. Več izletnikov je moralo ostati v Tržiču, ker so se pripeljali s kolesi in nameravali čez Ljubelj, a prehitel jih je sneg, in čakati so morali boljšega vremena.

Bog je daleko, a car visoko. — Iz Idrije se nam piše: Ta rek se ni obnesel glede pravde Gostinčar contra Novak, kateri slednji je držav. poslanca Gostinčarja najprvo kruto razžalil, potem pa se bil oproščen od idrijskega adjunkta Potočnika, čigar razsodbi je pritrdilo ljubljansko vzklicno sodišče. Ves slovenski svet, ki bere še kaj razun „Slov. Naroda“, je najmanj rečeno, zopet enkrat strmel nad to salomonsko razsodbo. Sedaj pa je kasacijsko sodišče, ki seveda ni v Ljubljani — priborilo s svojo razsodbo, v kateri pravi, da se je v omenjeni kazenski zadevi kršil zakon, posl. Gostinčarju popolno zadostčenje. „Slov. Narod“ seveda piše, da je ta razsodba navadna koncesija klerikalcem, ali z drugimi besedami, da je sodišče po krivem sodilo; seveda je samo najvišje sodišče pristransko, vsa ostala, ki sodijo „Slov. Nar.“ v prilog, pa so popolnoma objektivna, kar ve cel svet in seveda celo mi ž njim. „Slov. Nar.“ je v lepi dilemi: ali ima tedaj prav, kadar vpije, da so sodniki nepristranski in objektivni, ali ima sedaj prav, ko pravi, da delajo klerikalcem koncesije. Prepuščamo mu, da se reši sam iz neprijetne zagate. Nas bi v prvi vrsti veselilo, če bi ljudje že enkrat pregledali vse Narodove lopovščine, in če bi že enkrat nastopili časi, ko bi poleg kasacijskega sodišča še druga sodišča postala neodvisna, ne od „Slov. Naroda“ in liberalne klike, ampak od — klerikalcev.

V Radovljici priredi delniška družba šivalnih strojev Singer & Co. od 27. aprila do 9. majnika brezplačni učni tečaj za umetno vezenje na šivalnih strojih.

Iz Višnje gore. Dva nova letna živinska sejma sta se dovolila v Višnji gori in sicer na dan Janeza Krstnika, dne 24. junija, in pa na dan sv. Ane, dne 26. julija. Ako pade na ta dan nedelja ali praznik, se vrši semenj prihodnji dan.

„Belokranjec“ je ime novemu listu, ki je začel izhajati o veliki noči v Ljubljani in je namenjen belokranjskim kmetom, tako se namreč bere na prvi strani, kjer je napisano, da je „Belokranjec“ glasilo belokranjskih kmetov. V uredniku, pravi uredništvo, ki se nahaja v Gradcu na Dolenjskem, da bo imel list predvsem gospodarsko in poučno vsebino, da se bo osebnih bojev do skrajne meje izogibal, a da z vsem tem seveda ni rečeno, da bo brezbarven. Kakšna pa je ta barva, pa uredništvo ne pove, toda izpozna se jo lahko po prvih besedah urednika, kjer se pripoveduje, da se je izrazila svoj čas želja, da naj bi za časa zadnjih deželnozborskih volitev izhajajoči letak „Belokranjec“ izhajal redno, ne pa samo za časa volitev. Za časa deželnozborskih volitev je „Belokranjec“ pod krinko samostojnosti zagovarjal liberalnega kandidata, in taka je tudi sedaj njegova barva. Torej se poznamo.

Občinske volitve v Ribnici. Pri občinskih volitvah za trg Ribnico, ki so se vršile v torek, dne 21. aprila, se je volitve udeležila samo liberalna stranka, katera je potemtakem lahko brez nasprotnika izvolila svoje može v občinski zastop. Slovenska Ljudska Stranka se volitev ni udeležila, ker so ji v zadnjem trenutku odpadli štirje volilci v drugem razredu, v katerem je upala na zmago.

Novomesto — nemški „Besitzstand“. Malo čudno se res čuje ta stvar, ali ako to še ni bilo doslej res, se hoče sedaj uresničiti. Ni dovolj, da smatrajo Nemci vsako gnezdo na Štajerskem ali Koroškem, ki se sme po kakem starem privilegiju imenovati mesto, trg, za svojo narodno posest, to se pravi, v toliko, da se nameščajo tamkaj kot državni uradniki edinole

Nemci najpristnejšega pokolenja, ali pa razni „—itschi“, katerih starši so komaj tolkli nemščino, ali pa tudi ne, sedaj hočejo zanesti to svojo „narodno posest“ tudi na Kranjsko in sicer v našo dolensko prestolico. Treba je namreč, da se imenuje pri našem okrožnem sodišču substitut državnega pravdnštva. Nemški narodni svet za Kranjsko, oziroma njegov predsednik dr. Eger ima že pripravljenega za to mesto moža, ki ga sicer prav dobro poznamo in o katerem tudi vemo, da ima mož v maturitetnem spričevalu v slovenščini red, kateri ga gotovo popolnoma usposablja za to mesto, namreč — nezadostno. Ali mož je Nemec, in institucija državnega pravdnštva se menda že smatra za nemški „Besitzstand“, da morejo tu zavzeti mesta ljudje s tako jezikovno kvalifikacijo. Z vso ogorčenostjo zavračamo vsako tako nesmisel, da bi se naše slovensko Novomesto na tak način z nemške strani hotelo okupirati zase. Ogromna večina prebivalstva, spadajočega v območje našega okrožnega sodišča, je slovenska, in z vso pravico torej zahtevamo, da se pri našem okrožnem sodišču nameščajo edinole uradniki slovenskega rodu in jezika, ne pa taki, ki komaj za silo lomijo naš jezik. Slovenskih poslancev sveta dolžnost je, da pazijo na to, da jim nemški narodni svet ne utihotapi k nam takega takega nemškega kukavičjega jajca!

Mestna hranilnica v Novemestu je razposlala svoje letno poročilo, iz katerega povzamemo sledeče številke: Denarni promet je dosegel skoraj šest milijonov kron. Vložilo se je med letom 1.284.633 K, dvignilo pa 1.234.800 K. Vlog je bilo koncem 1. 1907 skupaj 3.166.981 K. Prirastlo je 199 novih vlagateljev, ki jih je sedaj 5516; povprečna vloga iznaša 974 K 15 vin. Hipotekarnih posojil je 2.263.002 K. Vseh dolžnikov je bilo 1617 s povprečnim posojilom 1861 K. Menična posojila iznašajo nad pol milijona kron. Čisti dobiček iznaša 23.746 K in sicer upravni 19.510 K, pri rezervi pa 4.236 K. Splošna rezerva je dosegla 175.688 K, posebna pa 1510 K.

Obrtna zadruga v Novemestu je na svojem osmem obnem zboru, ki se je vršil dne 5. t. m., sklenila, da se razdruži. Ne vemo, ali je bil ta sklep popolnoma pravilen, ravno tako pa moramo povdarjati, da je vsak tak pojav, kakor je razdružitev obrtne zadruge, nekaj žalostnega. Neglede na to, kar se je povdarjalo na obnem zboru, da zadruga ni bila pravilno ustanovljena, češ ker so bili v njej učlanjeni poleg rokodelcev tudi zastopniki svobodnih obrtov, je vendar obrtna zadruga ono, kar bi moralo v članih obrtnikov, pa naj pripadajo že tej ali oni stroki, vzbujati stanovsko zavest in stanovsko skupnost. Obrtnik je vendar obrtnik, če si že služi svoj kruh v tem ali onem obrtu. Resnica je, da so v prvi vrsti rokodelci tisti, katerim je zadruga neobhodno potrebna zato, da pazi na pravilno izvrševanje obrtnega reda, da potrjuje učna spričevala itd., a ravno tako imajo tudi svobodni obrti gotovo zaslambo v obrtni zadrugi. Če pa je že prišlo do razkola v obrtni zadrugi, naj bi se pa ne bila razdružila, dokler ne bi bilo poskrbljeno za nadomestilo. V tem pogledu pač ni misliti na kaj drugega kakor na ustanovitev nove obrtne zadruge za rokodelce, a ravno tako tudi na podobno organizacijo obrtnikov, izvršujočih svobodne obrti. V tem slučaju ne bi tudi bilo nikakih potežkoč glede imovine bivše obrtne zadruge, katero bi prevzela v sporazumu z oblastjo novoustanovljena organizacija. Da se je že pred obnim zborom, ki se je izrekel za razdružitev z vso gotovostjo, delalo nato in bi bili novi organizaciji stopili že z gotovim faktom pred deželno vlado, ne bi bilo sedaj nikakih težkoč. Vsekako pa naj so tudi sedaj čim najprej misli nato, da obrtni stan brez organizacije nikakor ne more uspevati, da je le s pomočjo organizacije mogoč napredek, in ta misel bo naše obrtnike privedla sama po sebi do zaključka, da more staro obrtno zadrugo nadomestiti le podobna organizacija, ki bo tem trdnjše zvezala svoje člane, čim več koristi jim bo po složenem sodelovanju vseh članov prinašala. Upamo torej, da bomo kmalu mogli poročati o ustanovnem shodu nove obrtne zadruge v Novemestu.

Med novomeškim dijaštvom vladajo v zadnjem času vedno bolj čudne razmere. Ne samo da se širi med njim na škodo napredku v šoli vedno bolj popivanje, so se zgodili v zadnjem času tudi žalostni izbruhi politične strasti. To je tem bolj žalostno, ker nam je dobro znano, da celo neki profesor v privatnem občevarju naravnost vodi veri nasprotno dijaško strujo. Kako se strinja to z versko-nravno vzgojo, ki jo predpisuje postava? Kaj poreko k temu stariši? Od vodstva pričakujemo zato odločnejšega nastopa! Med srednješolci naj bo prvi napredek v vednostih, politika jih še nič ne briga!

Slovenski in slovanski svet.

Na Štajerskem imajo navado, da pošiljajo slovenskim mladeničem, ki so klicani na vojaški nabor, pozivnice izpolnjene v nemškem jeziku. Popolnoma primerno je, da slovenski mladeniči odločno odklonijo take pozivnice ter zahtevajo, da jim okrajna glavarstva izroče slovensko pisane pozivnice. Sicer pa tudi na Kranjskem najbrže ne bo dosti boljše, edina razlika je menda ta, da pri nas nihče ne pazi nato, ker smo v svoji narodni probujenosti toliko narodno nezavedni, da pregledamo take „malenkosti“.

V Hrastniku na Štajerskem se je ustanovila nepotrebna nemška ljudska šola, o kateri so tožili svoj čas hrastniški „Nemci“, da jo pohaja velika večina takih otrok, ki niti cesarske pesmi ne znajo nemško peti. Beračili so za to šolo denar po vsem nemškem svetu in sedaj je daroval tudi nemški sulfarajn zanj 15.000 K. S tem denarjem bodo torej sedaj lovili slovenske otroke slovenskega delavstva v svoje nemške kremplje, da jih odtujijo njihovu slovenskemu materinemu jeziku in prigode za blaženo vsenemštvo.

Posojilnica v Brežicah je zgradila na svojem posestvu „Grič“ na kranjski strani Save ob Krki nov modern hotel, ki bo izletnikom, posebno onim iz Zagreba, gotovo prav dobro došel. „Grič“ leži tik ob Krki in Savi in ga loči od Brežic nov, 524 metrov dolg železen most.

Slovensko obrtno društvo v Celju sklicuje na jutranji dan, v nedeljo, dne 26. t. m. posvetovanje spodnještajerskih obrtnikov v Celju, katero naj bi bilo priprava za velik shod spodnještajerskega slovenskega obrtništva. Dnevni red tega posvetovanja obsega sledeče točke: 1. Organizacija slovenskega obrtnega društva. 2. Jubilejna razstava v Gradcu. 3. Obrtna šola s slovenskim učnim jezikom na Spodnjem Štajerskem. 4. Slučajnosti. 5. Občni zbor „Slovenskega obrtnega društva“. — Le želiti bi bilo, da se slovensko obrtništvo na Štajerskem združi v močno organizacijo, ki ne bi bila samo velikanske važnosti za napredek slovenske obrti na Štajerskem, temveč bi bila ravno tako neizrecnega pomena za narodno obrambo.

Nemško posestvo v slovenskih rokah. Gg. Bartol, deželni poslanec, in g. Fajdiga, c. kr. pristav, oba iz Sodražice na Dolenjskem, sta kupila graščino Freienberg v Medlogu pri Celju. Tako je zopet prišlo eno nemško posestvo v slovenske roke.

Razveljavljene občinske volitve. V občini Vernberg na Koroškem, ki leži na skrajni jezikovni meji v beljaškem okraju, so pri zadnjih občinskih volitvah zmagali vkljub silnemu nemškemu in nemčurškemu pritisku Slovenci. Občini je dolga leta načeloval bivši državni poslanec, slovenski renegat Orasch, ki bi se bil sedaj moral umakniti slovenskemu županu. Vlada, kateri je seveda mnogo ležeče na tem, da ostane ta občina v nemških rokah, je sedaj volitve razveljavila v nadi, da bodo pri novih volitvah zmagali nemčurji. Upati je vendar, da bo tudi sedaj slovenska zavednost zmagala nad nemčurško zlobo in da bo vendar prišla občina Vernberg v slovenske roke.

Takšni so. V Spodnjem Dravogradu, trški občini, katera je pri zadnjih občinskih volitvah prešla v slovenske roke, je stopil v pokoj tamošnji nadučitelj Voglar in na njegovo mesto je imenovan neki Privas-nig. O upokojenem nadučitelju pišejo nemški listi, da je bil mož „pristno nemškega mišljenja“, o novem pa, da bo gojil „enako mišljenje“. In oba ta dva učitelja sta sinova slovenskih staršev, ki v svoji mladosti, dokler nista videla šole, nista niti pojma imela o nemščini. Takim učiteljem in vzgojevalcem je potem na milost in nemilost izročena koroška slovenska mladina.

Zima se je zopet ponovila na Koroškem. V Beljaku je padlo velikonočne praznike 40 cm snega, vmes pa je grmel in bliskalo. V nemškem Plajbergu je padlo snega 1 m 10 cm, v kanalski dolini, od Trbiža proti italijanski meji pa 70 do 100 cm v nižavi, v višavi pa do 1 m 30 cm.

Italijanska zmaga. Pri občinskih volitvah v občini Pomurja pri Kopru, katera je bila doslej v slovenskih rokah, so pri občinskih volitvah, ki so se vršile prošli mesec, zmagali na celi črti Italijani. Dasiravno so se vršile volitve že pred celim mesecem, je vendar začelo časopisje šele sedaj pričati o tej stvari, kar znači, da so bili pač Slovenci v precejšnji meri sami krivi, da je prišlo do njihovega poraza.

Pravica je zmagala. Pod tem naslovom se poroča z otoka Krka, da je po dolgem boju zmagal škof Mahnič proti šolskim oblastim v zadevi poučevanja veronauke v hrvaškem jeziku na italijanskih šolah. Stvar je bila namreč taka, da so kateheti poučevali na italijanskih ljudskih šolah hrvaške otroke veronauk v hrvaškem jeziku. Šolska oblast je to prepovedala. Bilo je to koncem leta 1906. Ker pa se kateheti niso pokorili šolski oblasti, temveč so še nadalje poučevali hrvaške

otroke v hrvaškem jeziku, je dala šolska oblast katehete po policajih iztirati iz šole. Škof Mahnič se je vsled tega pritoževal na vse mogoče instance, končno pa je naučno ministrstvo vendar odredilo, da se smejo hrvaški otroci na italijanskih šolah poučevati v veronauku v hrvaškem jeziku. Tako je vendar zmagala pravica stvar.

„Izkoriščen“ uradnik. Nedavno je na shodu privatnih uradnikov v Trstu govoril med drugimi tudi sodrug dr. Puecher o izkoriščanju uradnikov, katerim prišteva tudi sebe. Zdaj pa preglejmo, kako je on „izkoriščen“. Kot finančni tajnik se je dal „zaradi bolezni“ penzionirati ter dobiva odtod prilično pokojnino. Vkljub „bolezni“ je sprejel težki posel ravnatelja okrajne blagajne in, kar je postranska stvar, 10 tisoč kron na leto. Poleg tega je še odvetnik ter mu sama odvetniška pisarna nese celo premoženje. Tak proletarec pa se zares ahko navdušuje za socialno-demakraske ideale.

Kongres hrvaških hotelirjev, gostilničarjev in kavarnarjev se vrši dne 5. in 6. majnika v Brodu ob Savi. Lansko leto se je vršil kongres v Zagrebu. Prošlo leto se je sklenilo, da se po vsej Hrvatski osnujejo gostilničarske zadruge, ki bi potem stopile v skupno zvezo. Celo leto se je delalo na tej organizaciji, katero je rodila zagrebska gostilničarska zadruga. Gostilničarji žele, da bi se gostilničarski obrt uvrstil med one obrte, ki so vezani na dokaz usposobljenosti, ker bi se šele potem dala odpraviti ona nesolidna konkurenca, ki škoduje i gostilničarjem i konsumentom. Na kongresu v Brodu se bodo vse posamezne gostilničarske zadruge združile v močno deželno zvezo. Na kongres se vabijo vsi hotelirji, gostilničarji in kavarnarji, vse gostilničarske zadruge, trgovsko-obrtne zbornice in poslanci na Hrvatskem. Na shodu se bo vršilo tudi več strokovnih predavanj. Ali bi ne bilo umestno, da bi morda tudi s strani naših slovenskih tovarišev hrvaških zborovalcev kdo posetil ta kongres?

Dijaške predstave. V nemškem gledališču v Osieku na Hrvatskem se vrše zadnji čas dijaške predstave. Gledališče je danzadnem nabito polno, od maturanata pa do prvošolca, vse je v gledališču. Ali ne bi se tudi pri nas moglo kaj takega vpeljati.

Uvažanje deklic v Bosno. Budimpeštanska policija je že dolgo časa vedela zato, da neki trgovci z živim človeškim mesom vabijo lepa dekleta v Bosno, kjer jih oddajajo v javne hiše. Policijski agenti so že dolgo časa lovili te trgovce, a ti se niso dali vjeti. Sedaj so jih vendar dobili v pest. Policija je vjela na kolodvoru v Budimpešti neko žensko z imenom Ana Vrnak, ljubimko nekega častnika v Sarajevu, ki je ravno hotela odpraviti nov transport v Bosno. Hotela je premamiti tudi dve sobarici, ki ste jo pa spoznali in izročili pravici. Vrnak je bila obsojena samo na mesec dni zavora in 300 K globe. Posebno pa cvete ta trgovina v Slavoniji in Mitrovica je eno onih mest, iz katerih se izvažajo največ deklet v Bosno.

Odpušcanje poljskih delavcev na Pruskem. V Gnezdnu na Pruskem, kakor poroča poljski „Lech“, izvršuje se pritisk na razne pruske obrtnike, ki imajo v rokah državno dobavo, da naj iz službe odpustijo poljske delavce ter jih nadomeste z nemškimi.

Zopet Slovenec ustreljen v Ameriki. Iz Sweet Water Wyo, se poroča: Dne 15. marca so tu ustrelili Fran Trevena, doma nekje blizu Logatca na Notranjskem. V noči, od dne 14. na 15. marca so tukaj pili in pri tem so se nekaj spri, nakar jih je spodil Fran Pivk iz hiše; nato se je vnel še večji prepir, nakar je streljal neki Poljanec trikrat in ga slednjič zadel ravno v srce, tako da je bil omenjeni takoj mrtev. Morilca so takoj dobili, a so ga v enem tednu izpustili.

Cvetke madjarske kulture. V Mijavi na Slovaškem se je vršil kakor vsako leto tudi lani koncem šolskega leta izpit. Učenci so po naključju okrasili dvorano z rdeče-belo-modrimi traki — s hrvaško troboj-nico. Zaradi se „veleizdaje“ so bili obsojeni učitelji Pavel Kulišek, Vladimir Lajda in Mihajlo Simonovič brez preiskave na 15 dni zavora in 200 K globe. Ravnatelj učiteljskega v Modri je prepovedal sinovom slovaških staršev vstop v ta zavod, ker nič ne pomaže: madjarizacija nima nobenih uspehov in mi sami vzgojujemo izdajalce ogrske zemlje.

Boj proti jetiki. Oskrbnništvo državnega fonda proti tuberkulozi, ki znaša v glavnici dva milijona kron, je za letos razdelilo redne podpore raznim društvom za zatiranje te strašno razširjene nalezljive človeške bolezni. Razdelilo se je vsega skupaj 94.527 kron, od teh se je nakazalo deželnemu podpornemu društvu za jetične bolnike na Kranjskem 450 kron, kateri znesek se bode tudi nadaljnih petnajst let redno izplačeval. Ob enem dovolil se je istemu društvu letni prispevek za leto 1908 v znesku 2000 kron. S temi podporami se bode društvu omogočilo pričeti obširneje in dalekosežnejše akcije proti tuberkulozi in se mu bode posebno omogočilo, najeti posojila v navedeni namen. Bog daj obilo uspeha in mnogoštevilnih podpornikov!

O Poljaki in Rusini piše v zagrebškem „Pokretu“ dopisnik iz Krakova zelo obširno. Iz celega dopisa je razvidno, da je dopisnik Poljak, in če se ne motimo, je to eden izmed zunanjih mlajših poljskih publicistov. Možno sode zelo trezno poljsko-rusinske razmere ter očita nam Jugoslovanom, da sodimo te razmere edino le po nemškem časopisju, katero ni naklonjeno niti Poljakom niti Rusinom, da jih ne poznamo po lastni izkušnji. Med drugim očita tudi „Slovenskemu Narodu“ laži in neresnična poročila. Ako nam bo prostor dopuščal, izpregovorimo morda obširnejše o teh pojasnilih v eni prihodnjih številkih.

Raznoterosti.

Četverni roparski umor. Pred budimpeštanskim porotnim sodiščem je sedaj na vrsti obravnava proti 42 ciganom, ki so obtoženi četvernega roparskega umora na pusti Danos. Dne 21. julija minulega leta je našlo več kmetov, ki so hoteli prenočiti v gostilni Štefana Szervesa na danoški pusti, ki je last ministrskega predsednika dr. Wekerla, tam kjer je stala prej gostilna, pogorišče s še tlelo žrjavico. V sobi, do katere ogenj ni dosegel, so našli razmesarjena trupla gostilničarja, njegove žene in hčerke ter hlapca. Deklica, na kateri se je izvršilo posilstvo, je bila grozno razmesarjena. Vse je kazalo, da se je vršil med umorjenci in napadalci ljut boj! Ker se je sumilo, da so cigani zakrivali ta zločin, jih je orožništvo v osmih dneh nalovilo 42, od katerih jih je bilo baje devet soudeležencev pri umoru. Vsi obtoženci seveda taje.

Rotšildova zapuščina. Leta 1905 je umrl na Dunaju baron Natanael Rotšild. Vsa zapuščina je iznashala 250 milijonov kron. Ko se je izločilo ono, kar ni bilo podvrženo dedščinskemu davku, je ostala še vsota 218 milijonov kron, od katere je pripadlo državi deset odstotkov, torej okrogla svota 21 milijonov kron.

Lov na medveda v — Lovranu. V Lovranu pri Opatiji, kjer je sezona ravno sedaj dosegla svoj vrhunec, so te dni imeli pravi pravcati lov na medveda. V tamšnjem cirkusu se je namreč medved strgal z verige ter jo pobrisal v lovorjev gozd, nad Lovranom. Seveda je mrečina povzročil velik strah med kopališnimi gosti, posebno pa med ženskami. Glavna cesta v Lovranu, kjer je sedaj najživahnejši promet, je bila v trenutku pusta in prazna. Končno je prišel vendar rešnik v osebi gosta Blankenšteina, ki je medveda ustrelil. Kožo je kupil srečni lovec od cirkusnega lastnika za visoko ceno. Kakor zatrjujejo nekatera poročila, so groze in strahu rešene gospe in gospodične hotele svojemu rešniku pokloniti lovorjev venec, pa ta ga je odklonil, češ da lovor tam, kjer ga je preveč, nima prave cene.

Ljubezenska drama. V Badnu pri Dunaju je v nekem hotelu v torek dopoldne ustrelil 29letni Rudolf Sattelberger iz Dunaja najprej svojo ljubico, dvajsetletno Mici Jank, potem pa še sam sebe. Policija je obvestila sorodnike obeh, in ti so potem pojasnili, da je Sattelberger hotel poročiti Jankovo, a njeni starši niso dovolili, ker je bil Sattelberger neozdravljivo bolan. Mlada človeka, ki sta se imela zelo rada, sta nato sklenila, skupaj umreti.

Sinovo maščevanje. Iz Nocere v Kalabriji se je leta 1905 izselil mlad kmet imenom Gaspere Siriani v Ameriko in je zapustil svojo mlado ženo Leticijo pri svojih starših. Leto pozneje je Leticija porodila, kar je bilo vzrok, da je bil njen tast obsojen radi krvoskrunstva na dve leti in pol. Vendar sta pa tudi še nadalje živela skupaj. Ko pa sta se na velikonoč vračala s kolodvora v Noceri, je počil strel, ki je ranil starega Sirianija. Nato je planil na starca sin, ki ga je prignala želja po maščevanju iz Amerike, ga vrgel ob tla in mu lice in truplo teptal s petami, dokler ni starec izdihnil. Mlada žena je bila ves čas priča groznega prizora. Ne da bi bil pogledal svojo ženo, se je nato mladi Siriani sam ovadil orožnikom.

Umor in samomor. V Lišni pri Benešovu na Češkem se je kmet Josip Makerschnabel vedno prepiral s svojo ženo. V noči 17. t. m. je prišel pijan domov, ko je žena že spala. Pograbil je sekuro in z njo ubil svojo ženo. Potem je truplo omil in položil na tla ter roki položil navzkriž. Ko je bil s tem delom gotov, je šel v skedenj in se tamkaj obesil.

Pes raztrgal deklico. Iz Berolina poročajo, da je v Kaulsdorfu velik pes napadel hčerko sobnega slikarja Bielitzkega, pregrizel ji vrat in jo strahovito raztrgal. Deklico so dobili mrtvo poleg psa.

Princ goljuf. V Londonu so zaprli ruskega princa Sergija Urusova. Princ je bil že lani obsojen in kontumacijam v dveletni zapor. Princeva žena je baje turska princesinja, nečakinja sultanova, ločena žena princa Selmia in je pobegnila iz harema.

Velikanski požar. V Bostonu v Severni Ameriki je ogenj upepelil velik del predmestja Chelsea. Škoda se ceni na 12 milijonov dolarjev. 15000 prebivalcev je brez strehe, 37 jih je poginilo, 200 je težko poškodovanih.

Grozna povodenj je v ponedeljek opustošila več predelov na Kitajskem v Hankavu je baje utonilo okrog 2000 oseb ter se razbilo in potopilo okrog 7000 ladij in čolnov.

Upor jetnikov. V Pensi na Ruskem se je enajst jetnikov uprlo paznikom, od katerih so dva umorili. Splezali so potem na streho, odkoder so vrgli dve bombi na dvorišče, kjer je stala straža, potem pa so se spustili na tla. Straža je streljala nanje in jih osem ustrelila, trem pa se je posrečilo ubežati.

Ženski vestnik.

Ženske in družabnost.

Predpogoj plemenite družabnosti je kultura, a povečanje kulture bodi družabnosti cilj. Posebno ženstvu, ki danes še nima prilike, pridobiti si višje izobrazbe v šoli, služi družabnost lahko kot važno izobraževalno sredstvo. Da pa bo družabnost vršila to nalogo, treba seveda, da se nositelji družabnosti zavedajo cilja iste.

Pred vsem naj se moški otresejo misli, da so izključno oni predstavitelji in nositelji kulture in razuma sploh, a ženske pa le nerazumne, in baš zato prijetne igrarice, ustvarjene njim v razvedrilo in zabavo. Kakor hitro se bodo moški postavili na stališče, da je ženska polnovreden človek z istimi naravnimi pravicami in dolžnostmi do življenja kakor oni sami, ponehala bo tista plehka zabava, ki je sedaj med ženskami in moškimi v navadi.

Res je v obče izobrazba žensk danes še tako plitka, da je težko najti resnejši predmet, ki bi bil v njih družbi primeren za razgovor. Toda vključ temu je dolžnost vsakega moškega izobraženca, da po svoji moči pripomore, da izgine tisto prazno flirtovanje v družbi moških in žensk, ki mora presedati vsakemu resnemu človeku.

Splošno mislijo moški, da morajo v ženski družbi igrati Don Juana ali pa Don Quixota — samo resen, naraven nobeden noče biti. Za moške to ni prav nič lepega, ženskam pa se še bolj zmedejo pojmi o resnosti življenja in osebnem dostojanstvu. Odtod izvira tudi nazor, da ženske ne smejo občeovati z moškimi, razven v navzočnosti „gardedam“. Ta nazor je pod gornjimi okoliščinami umeven in več ali manj opravičen.

In vendar! Koliko koristi, koliko plemenitega veselja bi lahko imeli moški in ženske od resnega, naravnega medsebojnega občeovanja. Moški bi podelili ženski čim največ od svojega znanja, a ženska bi jim odprla svet blažjega, finejšega čuvstvovanja, učila bi jih večje nesebičnosti, učila vladanja nad strastmi. Taka družabnost bi zares vršila veliko kulturno delo.

Bodi torej toplo priporočeno našemu moškemu izobraženstvu, da skuša kolikor le more izobraževalno vplivati na naše ženstvo; upotuje naj ga v pametne pogovore, pri čemer seveda ni izključen pravi humor in dober dovtip. Učite ženske spoznavati lepo in dobro v literaturi in umetnosti, nasvetujte in posojajte jim dobrih knjig in časopisov, budite jim socialno vest, budite narodno zavednost — politizirajte z njimi. Spoštujte sebe in žensko in ne dovoljajte si nasproti njej najmanjših svoboščin, ki sodijo le zaročencem... Potem se bo med moškimi in ženskami lahko razvilo prijateljstvo, ki bo donášalo enemu in drugemu delu najplemenitejši užitek in neprecenljivo moralno korist.

Eno pa brezpogojno zahtevamo od naših moških! Opustiti morajo nedostojno ali tudi le dvomno govorjenje v navzočnosti žensk. Ako kdo že sam pred sabo nima spoštovanja, zahtevamo odločno, da ga ima — pred nami.

Ženska volilna pravica.

Holandski liberalci so se nedavno na zborovanju svoje zveze izrekli za to, da se ima dovoliti volilno pravico dekletom in udovam. Žene so z ozirom na volilno pravico soprogov izključili. Vendar obstoji med liberalci močna struja, ki zahteva volilno pravico tudi za omožene ženske, ter je nasproten predlog prodril samo z 31 proti 29 glasovom.

Na Švedskem nameravajo podeliti volilno pravico za državni zbor ženskam, ki imajo same ali pa njih soprogi občinsko volilno pravico. Po računu osrednje statistične pisarne bi na tak način dobilo 480.000 žensk volilno pravico; moških volilcev je približno še enkrat toliko.

Na Danskem bodo ženske meseca marca 1909. leta prvič izvrševale volilno pravico za občinske zastope. Prva zbornica danskega parlamenta je to že sklenila in sicer z 32 proti 29 glasovom. Tudi v drugi zbornici, v Folkethingu je zakonu zagotovljena večina.

Na Angleškem je spodnja zbornica dne 29. februarja t. l. sklenila z 271 glasovi proti 92, da so ženske v vseh volilnih stvareh enakopravne z moškimi. Žal pa je ta uspeh agitacije sufražistk za sedaj

brez praktične vrednosti, kajti do tretjega čitanja zadevnega zakonskega načrta menda ne pride, ker vlada istega noče sprejeti v svoje varstvo in ga postaviti na dnevni red.

Na Češkem so, kakor znano, pri zadnjih delznozborskih volitvah kandidirale tudi tri ženske, in sicer s sledečim uspehom: učiteljica Marija Třmová — program čeških žen — je dobila od 1205 glasov 199, t. j. približno 16%; bivša učiteljica Karolina Máchová, ki so jo postavili socijalni demokratje v Pragi, t. j. v mestu z lastnim statutom, kjer ženske nimajo volilne pravice, je dobila od 2522 oddanih 493 glasov, torej 20%; učiteljica Božena Zelinková je zastopala radikalni (državnopravni) program ter je dobila le malo glasov.

E pur si muove!

Šolske kuhinje. Šolski otroci na kmetih, ki rabijo v šolo eno uro hoda in več, pogostoma stradajo. Kjer je uveden celodnevni pouk, se morajo za kosilo zadovoljiti s koščkom trdega kruha. Ko pridejo domov, jih čaka — ali pa tudi ne — kaj mrzlih ali napol pogrelih ostankov od opoldneva. Srečni so, ako dobe vsaj pošteno večerjo. Drugo jutro pa zopet na pot z malo kave v želodcu ali pa celo tešče. To traja vso šolsko dobo in ni čuda, če otrok v tem času ni primerno napredoval ni telesno in ni duševno. Toda malo ali nič bolje je v mestih, kjer je mnogo delavskih otrok. Oče in mati sta v tovarni ali drugje in otrok je izven šole ves dan sam sebi prepuščen — lačen in odganjan od sosedov. Živimo v dobi skrbi „za otroka“. Tu se nam odpira široko polje dela za otroke. Priporočamo v uvaževanje to-le: Vsaka slov. občina — bodisi mestna bodisi kmečka — določi v spomin letosnjega jubileja primerno ustanovo, s katere obrestmi bi se vsaj vzimskem času preskrbelo revnim šolskim otrokom toplo kosilo. Na kmetih naj bi dobivali kosilo tudi otroci premožnejših staršev, toda le proti primerni odškodnini bodisi v denarju ali pa v naravnih pridelkih (mleko, jajca, krompir, moka itd.) Voditeljica ozir. nadzornica šolske kuhinje pa bodi učiteljica. Ona najbolj pozna svoje učence ter najbolje ve z njimi ravnati. Res so sicer učiteljice s strokovnimi dolžnostmi jako obložene, toda: Ne samo, kar velevali mu stan, kar more je — človek storiti dolžan, — da se poslužimo pesnikovih besed. Občinam bi bil s tem gotovo prihranjen marsikak stotak za bolniško oskrbo revežev.

Ženska na raziskovalnem potovanju. L. 1903 je v notranjosti polotoka Labrador na svojem od vseh mogočih nesreč spremljanem raziskovalnem potovanju žalostno preminol znani pogumni raziskovalec Hubbard. Njegov zvesti spremljevalec Georg Elson je po skrajnih mukah in naporih rešil njegove zapiske. Znanstveno zapuščino svojega moža je nato prevzela žena ranjkega, ga. Leonida Hubbard ter je njegov načrt, prevoziti obe še neraziskani reki, Naseapee- in George-River, in jih narisati za zemljevid, uspešno končala. Na težavnem potovanju jo je spremljal gori navedeni drug njenega moža in pa štirje lovci ozir. veslači.

Poljakinja na ruskem Poljskem se živahno udeležuje društvenega življenja. Glavno žensko delavsko društvo, ki se v njem združujejo, je „Związek kobiet polskich“ (zveza poljskih žen) v Varšavi. Poleg tega deluje ravnotam strokovno društvo šivilj: „Katolickie stowarzyszenie pracownic igły“.

Varuhinje. Odkar dovoljuje novi nemški državljanski zakonik, da smejo prevzemati varuštvo tudi ženske, se jih posveča čim dalje več temu častnemu in važnemu poslu, in sicer v vsestransko zadovoljnost. Kako potrebno je, da so se ženske lotile tega polja, kaže dejstvo, da se rodi samo v Berlinu na leto okrog 8500 nezakonskih otrok, ki vsi potrebujejo varuhinj.

Vprašanja in odgovori.

1. Balkonske cvetlice — ktere mi priporočate?

Vzemimo, da je balkon na prisolnčni strani. Vporabne so vse poletne cvetlice, kakor šeboj (levkoja), pisani grahor, mak, limbar, odoljin, šipek, grintavec (scabiosa); potem znane gredične rastline: pelargonije, fuksije, solncevrti (heliotropi) itd. Če hočete imeti senčnico, nasadite slak, pisani hmelj, kobejo, laški fižol in podobne enoletne ovijavke, ali pa večletni bršljan in divji trs. Poslednji in pa begonije, fuksije in heliotrop uspevajo tudi v senčnati legi. Če pa sije solnce na balkon le nekaj časa popoldne ali pa sploh nikoli, priporočamo Vam zimzelen, praprot in bršljan. Vse te rastline se sadi v lesene čim globlje zabojčke, ki imajo na dnu luknje za odtekanje vode. Luknje je pokriti s papirami in nato zabojček napolniti z dobro vrtno prstjo. Zabojčke se postavi na ograjo ter dobro pritrdi z žico, da jih veter ne pomeče na ulico. Sicer pa Vam svetujemo, da se o prvi napravi cvetnega balkona obrnete na spretnega vrtnarja, ki Vam bo vse podrobnosti razložil.

Ivan Kregar

pasar in izdelovatelj cerkvenega orodja
in posode

se priporoča veleč. cerkvenim pred-
stojništvom in slavnemu občinstvu
v obilna naročila vseh v njegovo
stroko spadajočih del, katera iz-
vršuje najtočnejše in najsolidnejše.

Prevzema tudi popravila.

Delavnica v lastni hiši
v Ljubljani, Elizabetna cesta.

Ravnočar došle krasne kravate, najnovejše bluze,
fina vrhnja in spodnja krila

priporoča po znano nizkih cenah trdka

A. Divod-Mozetič

v Ljubljani,
Stari trg št. 21.

Modna trgovina ter salon za
damske klobuke.

Filijalka v Kranju, Glavni trg.

Zadružna tiskarna v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Stari trg šte. 19

priporoča koverta s firmo, pismeni papir, ter vsa v to stroko spadajoča dela.

Ustanovljena 1. 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica

Ustanovljena 1. 1831.

ASSICURAZIONI GENERALI V TRSTU.

Jamstveni zaklad nad **323 milijonov kron.**

Do sedaj izplačane škode nad **899 milijonov kron.**

Družba zavaruje:

Na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. Tekom leta 1906 zavarovalo se je pri tej družbi 16.847 oseb na življenje za kapital nad 140 milijonov kron.

Zoper požare, tatinski vlom, škode pri prevažanju, poškodbo zvonov in zrcalnih oken.

Sprejema tudi zavarovanja:

Zoper telesne nezgode in točo.

Pri tej družbi je zavarovan na življenje Njega svetost papež Pij X. in prevzvišeni knezo-škof ljubljanski Anton Bonaventura; tudi vsa posestva Njega veličanstva cesarja avstrijskega.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države.

Glavni zastop v Ljubljani: **Marijin trg, Sv. Petra cesta šte. 2, v lastni hiši.**

Hranilnica in posojilnica v Kranju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo po

➔ $4\frac{1}{2}\frac{0}{0}$ ➔

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica plačuje sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če je ud ali ne.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Posojila na zemljišča po 5% ali s 5% in 1% amortizacije. Hranilnica sprejema tudi vsak **drugi** načrt glede amortizacije. Posojila na osebni kredit po $5\frac{1}{2}\frac{0}{0}$.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun.

Zavod ima svoj sedež v škofiji poleg farne cerkve.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19 ————— registrovana zadruga z omejenim poroštvom. ————— Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak
delavnik od 8. do 12. ure

po $4\frac{3}{4}\frac{0}{0}$

to je: daje za 200 kron
9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama.

Najsigurnejša prilika za štedenje!

Kanonik A. Kalan l. r., predsednik.

Kanonik J. Sušnik l. r., podpredsednik.